

Göcsej Kapuja Bak Óvoda
8945 Bak, Rákóczi Ferenc utca 6.

„GÖCSEJ KAPUJÁBAN”

Pedagógiai Program

OM: 202381

2024.

Készítette: Göcsej Kapuja Bak Óvoda nevelőtestülete

Szerkesztette, jóváhagyta: Kovács Kinga Katalin

igazgató

Pedagógiai hitvallásunk

*„A világ nagy kertjében a legnevesebb csemete a gyermek.
Ennek nemesítése, ápolása és hitvallásának megfelelő kiképzése
a legszebb feladat, mit ember a földön teljesíthet.”*

(Bójai Gergely)

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETŐ.....	6
2.	A PEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYI HÁTTERE, HATÁLYBALÉPÉSE, NYILVÁNOSSÁGA.....	7
3.	INTÉZMÉNYÜNK	8
3.1.	A baki óvoda története.....	10
3.2.	A sárhidai óvoda története	11
3.3.	A bocföldei óvoda története	12
3.4.	A csatári óvoda története	13
4.	GYERMEKKÉP.....	14
5.	ÓVODAKÉP.....	15
5.1.	Közös nevelési alapelveink	16
5.2.	Értérendszerünk	16
5.3.	Legfőbb nevelési céljaink.....	17
6.	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI.....	17
6.1.	Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program	18
6.1.1.	1-ES TIPUSÚ DIABÉTESSZEL ÉLŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSÁNAK SPECIÁLIS ELJÁRÁSRENDJE	19
6.2.	Az egészségfejlesztési program részterületei	20
6.2.1.	A gyermek testi képességei, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének segítése	20
6.2.2.	A gyermek egészségének védelme, edzése, megőrzése, mindennapos testmozgással	21
6.2.3.	Személyi higiéné.....	21
6.2.4.	Étkezés, egészséges táplálkozás	22
6.2.5.	Pihenés.....	22
6.2.6.	Az egészséges környezet biztosítása	23
6.2.7.	Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése	23
6.2.8.	A bántalmazás és erőszak megelőzése	24
6.2.9.	Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás	24
6.2.10.	Védő-óvó előírások.....	25
6.2.11.	Anyanyelvi nevelés feladatai az egészséges életmódra nevelés keretein belül	25

7.	AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	
	26	
7.1.	Erőszakmentes Kommunikáció	28
7.2.	A szocializációs tér változásából adódó átmenetek megkönnyítése	29
	7.2.1. Családból óvodába.....	29
	7.2.2. Óvodából-iskolába.....	29
7.3.	Hagyományok, ünnepek, mint az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés lehetőségei 30	
7.4.	Értékelés és jutalmazás	31
8.	AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS	
	MEGVALÓSÍTÁSA	32
8.1.	Anyanyelvi nevelés	32
8.2.	Értelmi fejlesztés és nevelés	33
9.	KÖRNYEZETTUDATOSSÁGRA NEVELÉS	34
10.	A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	35
11.	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	36
11.1.	Személyi feltételek	36
11.2.	Tárgyi feltételek.....	38
11.3.	Az óvodai élet megszervezése, a tevékenységek szervezeti keretei.....	38
11.4.	Intézményeink általános napirendje	39
12.	AZ ÓVODAI NEVELŐMUNKA DOKUMENTUMAI, TERVEZÉS	39
13.	AZ INTÉZMÉNYEK KAPCSOLATRENDSZERE.....	42
13.1.	Az óvoda és a család.....	42
13.2.	Az óvoda és az iskola	43
13.3.	Pedagógiai Szakszolgálatok	43
13.4.	Gyermek és Ifjúságvédelmi Intézmények	44
13.5.	Közművelődési intézmények.....	44
13.6.	Egészségügyi intézmények.....	44
13.7.	Zala Vármegyei Pedagógiai Oktatási Központ	44
13.8.	Külhoni magyar óvodák	44
14.	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	44
14.1.	Játék.....	44
14.2.	Verselés, mesélés.....	46
14.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	47
	14.3.1. Így tedd rá! Játékos mozgásfejlesztő program	49
14.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	50
14.5.	Mozgás	51
14.6.	A külső világ tevékeny megismerése	54

14.6.1. Zöld óvodai tevékenységek	56
14.6.2. Madárvédelemre nevelés	57
14.7. Munka jellegű tevékenységek	59
14.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	61
15. INKLUZÍV NEVELÉS	62
15.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek	63
15.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek	63
15.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek ..	64
15.1.3. Kiemelten tehetséges gyermek	66
15.1.4. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	66
15.2. Differenciáló pedagógia	67
15.3. Habilitációs, rehabilitációs tevékenység támogatása.....	68
16. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELEM, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	69
16.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység	70
17. AZ ELLENŐRZÉS, AZ ÉRTÉKELÉS RENDSZERE	70
17.1. A nevelőmunka feltételeinek vizsgálata	70
17.2. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése.....	71
17.3. Partneri elégedettségmérés	72

1. BEVEZETŐ

A Göcsej Kapuja Bak Óvoda négy különböző székhelyű óvodából álló intézményegység. Az intézményegység fenntartója a Göcsej Kapuja Bak Intézményfenntartó Társulás. Az egyes óvodák élén tagintézményvezetők, az intézményegység élén igazgató áll.

Bak, Sárhida, Csatár és Bocföldre a Göcseji tájegység kapujában elhelyezkedő települések. Az intézmény elnevezése is erre utal. A megyeszékhely közelsége és a települések folyamatosan fejlődő infrastruktúrája megtartó erővel bír, sőt a városból kitelepülni szándékozó családokat is vonzza. Ennek köszönhetően az intézmények gyermekutánpótlása biztosítottnak látszik. A város közelsége ugyanakkor kihívások elé is állítja óvodáinkat. Olyan pedagógiai miliőt kell ugyanis teremtenünk, hogy a Zalaegerszegre napi szinten munkába járó szülők a városi óvodák kínálatával szemben minket válasszanak.

A Göcsej Kapuja Bak Óvoda Pedagógiai Programja az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül, s a magyar óvodapedagógia hagyományaira alapozott speciális funkcióhármasság kiteljesítését tekinti alapvető feladatának. Az óvó–védő funkciót, szociális funkciót és nevelő – személyiségfejlesztő funkciót szerves egységként kezeli.

Az intézmény közvetlen módon segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások kialakulását, a szociokulturális hátrányok csökkentését, a tehetségkibontakoztatást és a környezettudatos magatartás alapozását.

A helyi pedagógiai program középpontjában a családi nevelést kiegészítő közösségi nevelés áll. Kiemelt célként jelenik meg az egyéni sajátosságok figyelembevétele, a gyermekek meglévő képességeire alapozó komplex fejlesztés, az óvodai együttnevelésben rejlő lehetőségek kihasználásával a gyermekek inkluzív szemléletének alakítása. Az intézmény részben osztott és osztatlan csoportjaiban a gyermeki kíváncsiságra alapozva, játékba integrált keretek között történik az eltérő életkorú és képességstruktúrájú gyermekek különböző igényeinek, szükségleteinek kielégítése. A pedagógiai munkát áthatja az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése és esélyegyenlőség biztosítására irányuló pedagógiai törekvés.

Az intézményekben a különböző nevelő, megismerő, fejlesztő tevékenységek pedagógiai programunk alapján a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenység keretében, és az óvodapedagógusok feltétlen jelenlétében valósulnak meg. A tevékenységek a nap folyamán párhuzamosan és differenciáltan zajlanak. Megszervezésüknek az intézmények hetirendje és napirendje szolgál keretül. Az előre tervezett, ugyanakkor a gyermekek aktivitását és fantáziáját figyelembe vevő tevékenységek biztonságot, stabilitást és nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezetet teremtenek.

A szakmai közösség összetartása, megújulni tudása, az önkormányzatok támogató hozzáállása és a szülőkkel való partneri kapcsolat abba az irányba hat, hogy a hozzánk beíratott kisgyermekek előtt önfelelt és boldog óvodás évek állnak.

2. A PEDAGÓGIAI PROGRAM TÖRVÉNYI HÁTTERE, HATÁLYBALÉPÉSE, NYILVÁNOSSÁGA

A helyi nevelési program módosítását és kiegészítését az alábbi jogszabályok, törvények, rendeletek figyelembevételével készítettük el:

- Az intézmény hatályos Alapító Okirata
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény
- 2023. évi LII. törvény
 - 67. §
 - 171. § (3), (17), (36), (37)
- 368/2011. (XII. 31.) Kormányrendelet az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatói intézmények működéséről
- 363/2012. (XII.17) Kormányrendelet az óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 137/2018. (VII. 25.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának módosításáról
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
- 22/2013. (III. 22.) EMMI rendelet egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működésére
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról

A pedagógiai program hatályba lépése, felülvizsgálata

A Göcsej Kapuja Bak Óvoda módosításokkal egybeszerkesztett Pedagógiai Programja a szakmai közösség véleményének kikérésével a nevelőtestületi elfogadás, és a fenntartói jóváhagyás után 2024. január 1-én lép hatályba. A dokumentum felülvizsgálata évente, illetve az aktuális szabályozók változásainak függvényében történik. A Pedagógiai Program módosításának kezdeményezése az intézményvezető feladata.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni a KIR közzétételi listáján, valamint az intézményi honlapon. A pedagógiai program megismerése alapvető fontosságú a szakmai

munkavégzés szempontjából, így elhelyezésre kerül - egy nyomtatott példánya az intézmények nevelői szobájában, hogy azt a szülők, pedagógusok, és az arra jogosultak törvényi, szakmai-pedagógiai ellenőrzés során, szabadon megtekinthessék. A szülők kérésére az intézmény köteles tájékoztatást adni a Pedagógiai Programról. A tájékoztatás módját, helyét, idejét az SZMSZ szabályozza.

3. INTÉZMÉNYÜNK

Az intézmény neve: Göcsej Kapuja Bak Óvoda

OM azonosítója: 202381

Székhelyintézmény címe: 8945 Bak, Rákóczi u. 6.

Tagintézményeink:

1. Göcsej Kapuja Bak Óvoda Bocföldei Tagóvodája
Címe: 8943 Bocföldre, Kossuth u. 7.
2. Göcsej Kapuja Bak Óvoda Csatári Tagóvodája
Címe: 8943 Csatár, Dózsa u. 6.
3. Göcsej Kapuja Bak Óvoda Sárhidai Tagóvodája
Cím: 8944 Sárhida, Béke u. 28.

Alapító okirat kelte: 2023. július 7.

Alapító okirat száma:

- Társulási Tanácsi Határozat 16/2023 (V. 17.)

Az intézmény irányító és felügyeleti szerve:

Baki Köznevelési és Közművelődési Társulás Társulási Tanácsa

Az intézmény fenntartója és működtetői:

Bak község Önkormányzata (8945 Bak, Rákóczi u. 2/a)

Bocföldre község Önkormányzata (8943 Bocföldre, Ady u. 15.)

Csatár község Önkormányzata (8943 Csatár, Kossuth u. 1.)

Sárhida község Önkormányzata (8944 Sárhida, Béke u. 26.)

Az intézmény alapfeladata a „2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről” alapján:

- óvodai nevelés
- a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető SNI gyermekek óvodai nevelése

Az intézménybe felvehető maximális gyermeklétszám:

Göcsej Kapuja Bak Óvoda székhely óvodájában: 50 fő

Göcsej Kapuja Bak Óvoda Bocföldei Tagóvodája tagintézményben: 50 fő

Göcsej Kapuja Bak Óvoda Csatári Tagóvodája tagintézményben: 25 fő

Göcsej Kapuja Bak Óvoda Sárhidai Tagóvodája tagintézményben: 25 fő

Óvodai csoportok száma:

Göcsej Kapuja Bak Óvoda székhely óvodájában: 2 csoport

Göcsej Kapuja Bak Óvoda Bocföldei Tagóvodája tagintézményben: 2 csoport

Göcsej Kapuja Bak Óvoda Csatári Tagóvodája tagintézményben: 1 csoport

Göcsej Kapuja Bak Óvoda Sárhidai Tagóvodája tagintézményben: 1 csoport

„Bak község Zala megye földrajzi középpontjában, a 74-es és 75-ös főközlekedési útvonalak csomópontja közelében helyezkedik el, a megyeszékhelytől délre, 13 kilométerre. Göcsej, mint földrajzi kistáj és egyben néprajzi tájegység keleti határa a falu mellett folyó Felső-Válicka patak. Keleti irányból a Válickát átlépve lép be az utazó Göcsejbe, emiatt is nevezik a települést „Göcsej kapujának”.¹

Az intézmények a települések jól megközelíthető részein állnak. Épületeink nem maiak és nem is óvodának épültek, az évek során kisebb-nagyobb átalakításokkal, fejlesztésekkel nyerték el mai képüket. A felújításokról és karbantartásról a helyi önkormányzatok pályázati és anyagi lehetőségeik függvényében gondoskodnak. A tagintézmények mindegyike egészséges, kulturált környezetben tudja biztosítani a gyermekek óvodai nevelését. Az óvodaudvarok mozgásfejlesztő eszközökkel felszereltek, azok a mindenkori szabályozókban előírt ellenőrzése, karbantartása napi szintű fenntartói feladat. Az udvari játékok bővítését sikeres pályázatok segítik.

A csoportszobák tágasak, világosak, jól szellőztethetők, a gyermekek egészséges környezetben tölthetik napjaikat. A gyermeköltözők és mosdók, az óvodai jelekkel ellátott privát szféra biztosítása, az egészséges életmód szokásainak kialakítása mellett a gyermekek önállóságra nevelését is szolgálják. Az elmélyült tartalmú játékhöz elegendő tér áll a gyermekek rendelkezésére. A csoportok életéhez szükséges berendezések, anyagok, felszerelések a gyermekek testméreteinek megfelelőek, melyek beszerzéséről, karbantartásáról, bővítéséről, cseréjéről a rendelkezésre álló költségvetési keretből a tagintézményvezetők gondoskodnak.

Az óvodai nevelési program megvalósításában mindenkor meghatározó az eszközfeltétel. Az intézmények objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvodák évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a fenntartó önkormányzat a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít. A barátságos, vidám intézményi környezet kialakítására az ott dolgozó munkatársak nagy gondot fordítanak. Az adott évszakhoz, ünnepkörhöz kapcsolódó dekorációk a gyermekek, szülők bevonása az intézményi környezet alakításába egyaránt erősíti a közösség összetartó erejét, ugyanakkor mintát és értéket közvetít. A Göcsej Kapuja Bak Óvoda intézményei többnyire saját településükről, kisebb százalékban a környező településekről és a megyeszékhelyről fogadnak óvodáskorú gyermekeket. A létszámadatok függvényében szülői kérelemre felvesznek 2,5 éves kort betöltő apróságokat is. A gyermekek többsége családból érkezik a közösségbe. Akadnak kisgyermekek, akik az óvodát megelőzően a megyeszékhelyi bölcsődék valamelyikében már közösséghez szoktak. A kicsik óvodával történő ismerkedéséhez, befogadásához tagintézményenként eltérő jó gyakorlatok alakultak ki. Az intézmény valamennyi tagintézménye az Alapító Okiratnak megfelelően fogadja és

¹ <http://www.bak.hu/index.php/bak-tortenete> Farkas Tamás Attila: Bak rövid története

ellátja a vonzáskörzetében élő, az intézménybe felvételre jelentkező sajátos nevelési igényű kisgyermeket. Ellátásuk, integrációjuk sikeressége érdekében hatékonyan működik közre a gyógypedagógiai ellátó rendszer szakembereivel.

Pedagógiai törekvéseink közt helyet kap a valamely képességterületen tehetségsírákat mutató gyermekek kiszűrése, s tehetségibontakoztató egyéni fejlesztése.

3.1. A baki óvoda története

Bak község óvodája 1970-ben nyitotta meg kapuit. Az épület a falu központjában áll, 1930-ban épült. Kezdetben iskolaként, majd szolgálati lakásként szolgált. Többszöri átalakítás után nyerte el jelenlegi formáját. Kezdetben egy, 1972-től kettő, majd 1978-2002 között három csoportos óvodaként működött. 2002 után a gyermeklétszám csökkenése miatt az egyik csoportot megszüntették. Ettől kezdve a felszabadult üres csoport tornaszobaként funkcionál, a belőle leválasztott kis teremben pedig egyéni és kiscsoportos fejlesztések zajlanak.

2008. augusztus 31-től Bak község és társközsége Sárhida oktatási intézményeit összefogva megalakult Göcsej Kapuja Bak ÁMK tagintézménye voltunk, amíg az óvodák és iskolák külön működtetés alá nem kerültek.

Bak, Bocfölde, Csatár és Sárhida községek Képviselőtestületei 2013. augusztus 1-i hatállyal Társulási Megállapodást kötöttek az óvodai feladatok hatékonyabb és célszerűbb ellátására.

2023. május 17-ei Társulási Tanácsi ülésen eldőlt, hogy a demográfiai hullámot követve a bocföldei tagóvodát két csoportossá bővítjük, és a nevümből törlésre kerül az Általános Művelődési Központ, mivel ezt a funkciót már nem az óvoda keretein belül látja el a fenntartó. Így az intézményegység a baki székhelyóvodát és a sárhidai, bocföldei, csatári tagóvodát foglalja magába.

Jelenleg székhelyóvodánk 2 csoportban 50 gyermek befogadására alkalmas. A helybeli gyermekeken kívül a környező településekről is érkeznek hozzánk. A gondozási, nevelési munkát 5 óvodapedagógus és 3 dajka végzi. 2017-től lehetőségünk volt pedagógiai asszisztens alkalmazására, aki a négy intézményben a szükségletekhez igazodva segíti a pedagógusok munkáját.

2023-tól két pedagógiai asszisztent tudunk alkalmazni, így a lehetőségeinkhez mérten a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mellé beosztva segítik az óvodapedagógusok munkáját.

Kollektívánk az elmúlt években a 40 év szolgálati idővel nyugdíjba vonuló kollégák miatt folyamatosan új tagokkal bővült. Nevelőtestületünk tagjai egymást támogatva keresik a megújulás lehetőségeit, így volt ez a kompetencia alapú oktatás bevezetésénél is. Együttműködésünk eredményességét mutatja a számos sikeresen megnyert pályázat:

2018-ban sikeresen pályáztunk a Zöld Óvoda címre, 2019-ben Madárbarát Óvoda lettünk. A 2019-2020-as nevelési évben nagycsoportosaink részt vettek a Boldog Óvoda programban. 2020-ban a Biztonságos Óvoda címet is elnyertük.

Jó kapcsolatot ápolunk a fenntartóval, a szülői szervezettel, külső partnereinkkel. Segítségük nagyban hozzájárul óvodánk külső-belső megújulásához.

2014 nyarán régi álmunk teljesült, épületünk kívülről teljesen megújult (a teljes tetőt lecserélték, új külső nyílászárókat építettek be, a külső falakat újra vakolták). A belső térben szintén sok munka volt, néhol falat bontottak, padlózatot cseréltek minden helyiségben.

2015-2016-os nevelési évben sikerült mindkét csoportszobába új asztalokat és székeket vásárolnunk. 2016 nyarán sor került a terasz és a lépcső burkolására. 2017-ben a szülői munkaközösség összefogásaként új kerítés készült. 2018-ban új tároló, illetve a felnőttek részére új öltöző szekrények kerültek beszerzésre. 2014-2015-ben, majd 2016-2017-es, majd 2021-2022 nevelési évben az udvari játékkészletünket bővítettük: lengőhintával, rúgós hintával, egyensúlyozó játékkal, futó biciklivel, hernyóval, mászókával, kisvonattal. Ezeket az önkormányzat, a szülői közösség, és az óvodánk alapítványa finanszírozta. Az udvari játékok felülvizsgálata az előírásoknak megfelelően történik.

Célunk, hogy társintézményeinkkel karöltve, egymás jó gyakorlatait felhasználva mindent meg tudjunk tenni a partnereink bizalmáért és elégedettségéért és a gyermekek örömeért.

3.2. A sárhidai óvoda története

Épületünk közel hetvenéves, több éven át iskolaként, szolgálati lakásként funkcionált. Az intézmény 1978. október 1-én nyitotta meg kapuit a gyermekek előtt, egy vegyes életkorú csoporttal.

A gyermekek többsége helyi, de fogadunk Bocföldéről, Bakról, sőt Zalatárnokról is gyermekeket. Arra törekszünk a mindennapokban, hogy a Sárhidán élő gyermekek a mi óvodánkat válasszák, és ezért minden tőlünk telhetőt meg is teszünk.

Az óvoda jogállása többször változott. 1979-től egészen 2001-ig a baki óvoda tagóvodájaként működött. 2001-ben a helyi iskolával együtt Némethy Miklós Általános Iskola és Óvoda Intézményegység, majd 2008-tól Bak község közoktatási intézményeihez csatlakozva Göcsej Kapuja Bak ÁMK Némethy Miklós Általános Iskola és Óvoda Tagintézmény lett. 2013. január elsejével a Göcsej Kapuja Bak Óvoda és ÁMK tagintézményeként szakmai önállóságunkat megtartva neveljük az óvodás korú gyermekeket.

A fenntartó Önkormányzat nagy gondot fordít épületünk állagának megóvására. Kis lépésekben ugyan, de önerőből évről évre folyamatosan tesszük komfortosabbá, biztonságosabbá. A tárgyi eszközeinket folyamatos pótoljuk és korszerűsítjük. Az utóbbi évek nagyobb léptékű felújítási munkálatai: mosdóhelyiség teljes felújítása, folyosó járólapozása, lépcső burkolása, az épület északi és déli oldalának burkolása, parketta felújítása, világító testek cseréje, majd sor került a helyiségek festésére is. 2018 nyarán épületünk tetőszerkezete újult meg. 2019. augusztus 21-én benyújtott Magyar Falu óvodafejlesztés pályázaton 5 millió 424 ezer Ft támogatást nyertünk. Bútorok, eszközök, udvari játékok kerültek beszerzésre, telepítésre.

A közeli terveinkben szerepel a pályázati kiírások függvényében a konyha, illetve az épület teljes külső és részben belső felújítása (nyílászárók cseréje, a tetőre napelemek elhelyezése).

A költségvetés keretein kívül jelentősen segíti munkánkat a szülői közösség támogatása, önkéntes munkája. Jótékonysági bálók bevételeiből többek között új fektetőket, udvarra fából készült pavilont és más eszközöket sikerült beszereznünk.

Udvarunk közös összefogással szépült meg, az UNIÓS előírásoknak igyekszünk megfelelni. 2007. augusztus 31-én avattuk fel a sárhidai Egészséges Életért Egyesület által pályázaton nyert, 600 ezer Ft-on vásárolt udvari játékokat. Folyamatosan újítjuk, fákat ültettünk, madáretetőket helyeztünk el, virágos kiskertet alakítottunk ki.

Bensőséges ünnepségen emlékeztünk meg óvodánk 35. és 40. születésnapjáról. 2015 decemberében sikeresen pályáztunk ZÖLD ÓVODA címre, majd 2018-ban sikerült megújítanunk azt, illetve a Madárbarát Óvoda címet is elnyertük.

2018. május 18-án a Balatoni Katalin nevével fémjelzett Így tedd rá! mozgásfejlesztő program 10. referencia intézményévé váltunk, elsőként Zala megyében. Ugyanezen tavaszon mindkét dajkánk nyugdíjba vonult. Csapatunk két új dadussal megfiatalodott.

Köszönet a fenntartónak, az Együtt Sárhidáért Alapítványnak és mindenkinek, akik szívvel-lélekkel támogatják munkánkat, óvodánk szépülését.

Rendszeresen részt veszünk a község jeles eseményein (Idősek napja, Mindenki karácsonya stb.) 2008 óta 2019 decemberéig folyamatosan megjelent óvodánk mindennapjairól beszámolóink a helyi Sárhida Hírekben Ovihíradó címmel.

Gyermekközpontú, szeretetteljes, családi légkörben neveljük a különböző életkorú gyermekeket egyéni képességeik figyelembevételével.

Nagy hangsúlyt fektetünk a mindennapokban a gyermekek legfőbb tevékenységére, a játékra, a mozgásfejlesztésre, egészségnevelésre, néphagyományok ápolására, a környezetünk védelmével kapcsolatos jó szokások kialakítására, valamint a tanuláshoz szükséges készségek, képességek fejlesztésére. Ennek eredményeképpen óvodánkból 6-7 évesen iskolaéretten kerülnek a gyermekek iskolába.

Boldog mosolyú, egészséges, kiegyensúlyozott, életvidám gyermekarcokat szeretnénk óvodánkban, és ezért mindent tőlünk telhetőt megteszünk.

3.3. A boczföldei óvoda története

1992-ben Bocsföldén új iskolaépületet hoztak létre. Ekkor vált lehetővé, hogy az óvoda

tágasabb épületbe költözzön, ahol tornaszobát is alakítottak ki. Az óvoda azóta is, 1-2 év kivételével 100 %-os kihasználtsággal működik. Jelenleg a 2 csoport befogadó képessége 50 fő. A változó társadalmi, családi viszonyok miatt a nagy gyakorlattal rendelkező óvodapedagógusok számára újabb kihívást jelent a mai elvárásoknak megfelelő gyermeknevelés.

A különböző iskolák visszajelzései és a szülők beszámolója alapján volt óvodásaink jól megállják a helyüket a tanulásban, és megfelelő neveltségi szinttel rendelkeznek.

A Boczföldei óvodában évtizedek óta jól működő szülői közösség van. A szülők a gyermekek nevelésében mindig partnerként segítettek a munkánkat, és a szűkös költségvetések mellett nagy részt vállaltak az óvoda eszköztárának bővítésében.

Az óvoda fenntartóival mindig jó kapcsolatban álltunk, segítettük egymás munkáját. Megvalósult a tető felújítása, több alkalommal a kályhák cseréje, burkolatok korszerűsítése. 2015 nyarán vált valóra az óvoda épületének nagyobb mértékű felújítása. Nyílászárók cseréje, fűtésrekonstrukció (központi fűtés), állmennyezet kialakítása, műanyagpadló cseréje, helyiségek festése. Ezt követően került sor az óvoda külső tatarozására. 2018-ban az óvoda udvarát parkosítottuk, és a kültéri játékok bővítését kezdtük el. 2019-ben a Magyar Falu program keretében kiírt pályázattal éltünk és így valóra válhattak azok az elképzelések, melyek már régen tervben voltak. 2020 tavaszán megkezdődtek a munkálatok, tálalókonyha és felnőtt mosdó teljes körű felújítása, burkolása, új bútorok beszerelése. Csoportszobában és a folyosón a bútorainkat teljes mértékben lecseréltük esztétikusabb és praktikusabb termékekre. Modern fektető ágyakat kaptunk és az udvari játékok is nagymértékben bővültek: rugós hinták, körhinta és láncos hinta került telepítésre. Az udvaron egy fém játéktároló is elhelyezésre került. Egyedül a gyermekmosdó felújítása tolódott csak el, de várhatóan 2021-ben erre is sor kerül.

Ezzel a teljes körű felújítással méltó körülmények között biztosíthatunk óvodai ellátást Bocfölde óvodáskorú lakosságának. Jövőbeni célunk, hogy továbbra is olyan kisgyermeket neveljünk, akik érzelmileg kiegyensúlyozottak, valamint saját képességeik szerint megfelelő testi- szellemi-szociális fejlettséggel rendelkezzenek.

3.4. A csatári óvoda története

A csatári óvoda alapításának története szorosan összefügg a szomszédos Bocfölde község óvoda alapítási törekvéseivel. A két település a tanácsi rendszerben és az önkormányzatok megalakulásával 1990-től egészen 2012-ig a települések lakónépességtől függő körjegyzőségekbe szerveződéséig társközségek voltak.

Bocföldén 1975-től nyári óvoda szervezésével próbálkoztak a falu és az iskola vezetői.

1977-ben állandó csoport létesült, mely első évben ideiglenesen Bocföldén (megüresedett pedagógus szolgálati lakás helyén), majd 1978-tól már Csatárban (a régi iskolaépület óvodává alakításával) üzemelt osztatlan jelleggel.

Indokolttá vált egy újabb csoport szervezése is, melyre 1983-ban került sor Bocföldén. Egy szakmai irányítás alatt működött a két óvodai csoport részben osztatlan jelleggel, a bocföldei általános iskola részeként. Az egyik településen részben osztatlan nagycsoport, a másik helyen részben osztatlan kiscsoport üzemelt. A két település óvodásainak óvodába jutását utaztatással valósították meg, hisz mind a csatári, mind a bocföldei gyermekek így juthattak el óvodai csoportjukba. 1990-ben merült fel a családok részéről az a jogos igény, hogy gyermekük óvodai nevelése lehetőleg helyben, osztatlan szervezeti formában történjen. Rugalmas, jól felépített napirenddel, jó szervezőkészséggel és az évek során szerzett tapasztalatokkal a nevelési célok gördülékenyen megoldhatók ebben a szervezeti formában is.

Mivel Bocfölde lélekszáma több, mint duplája Csatárénak, a csatári csoport a vegyes csoportok létrehozása után is fogadott Bocfölde alsó falurészéből gyermekeket, hiszen minden kisgyermek a bocföldei csoportba nem fért be.

A csatári óvoda épületében konyha is működött 2002-ig, mely az ovisokon kívül ellátta a két község iskolásait és a szociális étkezőket. 2002-ben a konyhát elköltöztették Bocföldre, a körzeti iskolához, ezért az óvodában nagyobb felújítás vált esedékessé. A főzőkonyhát és kiegészítő helyiségeit átalakították kisebb melegítőkonyhára és egy tornaszobára. Ekkor vezették be a gázfűtést is. A több mint 100 éves épület renoválásában, felújításában a szülők is részt vettek, segítettek – terasz kialakításában, bővítésében, a csoport galériájának létrehozásában, a gyermekmosdó korszerűsítésében, a bútorzat cseréjében. 2014 nyarán indokoltá vált az óvoda tetőjének cseréje az állandó beázások miatt.

2018 nyarán a folyosó felújítására került sor. Ennek keretében nemcsak a padló cseréje, falak tatarozása történt meg, hanem a régi padok és fogasok helyett öltözőszekrények várták az érkező gyermekeket.

Az óvoda épületének külső, és részben belső felújítását közeli célként tűzte ki az önkormányzat. A hőszigetelés megvalósítása, nyílászárók cseréje, gépészeti munkálatok elvégzése a fenntartó rövid távú céljai közt szerepel, erre sikeres pályázat útján 2020 őszén több mint 30 millió forintot nyertünk.

Az óvoda természeti környezete csodálatos. A forgalomtól elzárva, erdők szomszédságában található. Az udvar megfelelő méretű, változatos domborzattal, árnyékot biztosító fákkal várja az ide érkezőket. 2020 májusában – pályázati forrásból – a teljes óvoda udvar megszüpült. Korszerű, változatos játéktevékenységet biztosító eszközök kerültek telepítésre, továbbá térköves burkolatot kapott az udvar egy kis része.

Az óvoda befogadó képessége 25 fő. A gyermeklétszám évek óta magasnak mondható, a közeli város elszívó ereje nem érvényesül. Az önfelelt játék, a közvetlen tapasztalatszerzés, természeti környezet adottságainak kihasználása mellett a megélt néphagyományok teszik színessé az itteni óvodai életet. Számos lehetőséget kapnak a gyermekek a kulturális előadásokon, valamint az egészség megőrzését, edzettség kialakulását segítő programokon való részvételre. A tagóvodából már hosszú évek óta úszásoktatásra, vízhez szoktatásra járhatnak a gyermekek heti rendszerességgel.

A sokrétű programok megvalósulásának, a színvonalas pedagógiai munkának a feltételei adottak: a szülők és a pedagógusok erős együttműködése, valamint a fenntartó önkormányzat támogatása jellemző.

A legjobb cégére az intézménynek a sok derűs gyermekarc, valamint az egykori óvodások tapasztalata, akik szívesen térnek vissza látogatóként, később pedig szülőként egykori óvodájukba.

4. GYERMEKKÉP

A gyermekekhez, mint mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiségekhez közelítünk. Tiszteletben tartjuk szociális igényeiket, az életkori sajátosságukat, egyéni szükségleteiket. A gyermek fejlődésének általános tendenciáin túl értéként fogadjuk el különbözőségeiket, segítjük, támogatjuk őket egyéni fejlődési útjukon és ütemükben. Alapvető feladatunknak tekintjük a gyermeki személyiség kibontakoztatását, harmonikus fejlesztését. Nevelési módszereinket szociokulturális környezetükhöz, családi háttérükhöz igazodva, azt kiegészítve, esetenként azt kompenzálva választjuk ki.

Intézményeinkben képességeik kibontakoztatása, fejlődésük kiteljesedése céljából a gyermekek meghatározott szabályok betartásával:

- szabadon választják játéktevékenységeiket (játékuk helyét, témáját, eszközeit, játszótársait),
- megalkothatják játékuk szabályrendszerét.
- segítséget kérhetnek ötleteik megvalósításához,
- válogathatnak a játékba integrált tevékenységi formák között.
- segítse a tehetségek felismerését, kiteljesedését, figyelemmel kövesse a tehetséges tanulókat.

Mindennapi nevelőmunkánk során az alábbi gyermeki képességek, készségek, attitűdök alapozására törekszünk:

- alakuljon a gyermekek pozitív énképe
- őrizték meg és bátran elégítsék ki kíváncsiságukat,
- képességeikhez mértén legyenek önállóak,
- ismerjék fel saját értékeiket, tapasztalják meg az együttműködés, alkalmazkodás, önérvényesítés lehetőségeit,
- alakuljon kompromisszum készségük,
- pozitív hozzáállással forduljanak a felfedezés, a megismerés felé,
- szerezzenek tapasztalatokat az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetükről,
- kötődjenek a természethez, tiszteljék és bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt okoznának benne,
- kommunikáljanak nyitottan társaikkal, a felnőttekkel,
- használják bátran a különböző kommunikációs, metakommunikációs csatornákat,
- alapozódjon nemzeti, kulturális identitástudatuk,
- szeressék, ismerkedjenek népünk kultúrájával, hagyományaival, legyenek büszkék magyarságukra.

5. ÓVODAKÉP

Az óvodás gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési intézményrendszer önálló nevelési intézménye, elsődleges feladata a családi nevelés kiegészítése, támogatása a gyermek óvodába lépésétől a tankötelezettségi kor eléréséig, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéséhez szükséges gyermeki személyiségvonások kibontakozásáig. Az óvoda tevékenységrendszer, tárgyi környezete, az óvodai nevelés szakembereinek kompetenciái, a gondosan kialakított intézményi környezet, a folyamatos fejlesztő, differenciáló és hátránykompenzációs tevékenység biztosítja az óvodáskorú gyermekek nevelésének, fejlődésének optimális feltételeit és az óvodai nevelés hármas funkciójának

- óvó – védő
- szociális
- nevelő – személyiségfejlesztő funkció kiteljesedését.

Intézményünk biztosítja a gyermekek egyéni ütemben való fejlődését, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is. Gondoskodik a nyugodt, családias, szeretetteljes légkorról, melyben biztosítjuk gyermekeink legalapvetőbb tevékenységét, a mással nem helyettesíthető szabad játékot és benne a megismerő felfedezés örömét.

Fontos, hogy a nevelő és oktató munkája során az óvoda gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, tehetségének kibontakoztatásáról, ennek érdekében tegyen meg minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.

5.1. Közös nevelési alapelveink

- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvodai nevelés kiegészíti azt, miközben érvényesíti a családokkal való együttműködés során a segítség családhoz illesztett megoldásait, az intervenciós gyakorlatot.
- A gyermeki személyiséget tisztelet, szeretet, elfogadás, megbecsülés, bizalom és védelem övezi.
- Megvalósul az érzelmi biztonság, otthonos, derűs, szeretetteljes légkör feltétele és mindenkor, minden helyzetben a gyermek érdekeinek figyelembevétele, és szükségleteinek kielégítése.
- Érvényesül az életkorhoz és az egyéni képességekhez igazodó pedagógiai intézkedések, műveltségterületek közvetítésével, a gyermekek személyiség fejlődésének és egyéni képességeinek kibontakoztatása az egyéni bánásmód elve és az esélyegyenlőség előmozdítása.
- A gyermekek folyamatos értékelése során érvényesülnek a pozitív eredmény érdekében a jutalmazás elvei és formái
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek sajátos nevelési igénye, valamint a nemzetiségi gyermekek nevelése során; megvalósul a tolerancia, a különbözőségek elfogadásának elve, a differenciált képességfejlesztés, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció.

5.2. Értékrendszerünk

Olyan közös értékrendszeren nyugvó intézményegységet szeretnénk kialakítani:

- amelyre tisztaság, rend, esztétikus környezet jellemző,
- ahol a gyermek testi-lelki szükséglete életkorának és fejlettségének megfelelő szinten kieljesedik,
- a nyitott, derűs, meghitt, barátságos légkör biztosított,
- a különleges bánásmódot igénylő gyerekekkel való együttélés a gyermekek, a dolgozók, és a szülők számára elfogadott,
- a befogadó attitűd természetessé válik,
- érvényesül a diszkrimináció mentesség, az esélyegyenlőséget támogató és a hátrányt csökkentő pedagógiai attitűd, valamint a nemek társadalmi egyenlőségének támogatását segítő elvek,
- a gyermek biztonságérzete, jó közérzete természetes módon alakul,
- bármely képességstruktúrájú gyermek számára biztosított az egyenlő hozzáférés elve,
- a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat részévé válik,

- ahol a gyermeket körülvevő felnőtt magatartásában kifejezésre jut a szeretet, az elfogadás, a támogatás, a megerősítés, a bizalom.

5.3. Legfőbb nevelési céljaink

Helyi pedagógiai programunk az óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült és az óvoda nevelési funkciójának kiteljesítését tekintve alapvető céljának, amelyen keresztül a gyermeki személyiség komplex fejlesztése megvalósul.

Óvodánk tevékenységrendszerét az alábbi célok mentén építjük fel:

- Célunk a gyermekek személyiségének sokoldalú, harmonikus fejlesztése
- A gyermeki személyiség egészének kibontakoztatása (testi, értelmi, szociális fejlesztés).
- Érzelmi biztonság megteremtése.
- A folyamatos érzékelés, tapasztalás, cselekvés feltételeinek megteremtése.
- Székhelyóvodánkban két részben osztott, a tagóvodákban pedig osztatlan csoportokban együtt élő, eltérő korú gyermekek különböző igényeinek, szükségleteinek kielégítése az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség alapján.
- A gyermekek egyéni adottságainak, eltérő fejlődési ütemének figyelembevétele.
- A családi nevelés támogatása, a gyermekek fejlődése érdekében a folyamatos együttműködés biztosítása.
- A gyermek különleges védelemének biztosítása mind az óvodai tevékenységi formák kialakítása során, mind a szülők óvodától elvárt többletigényeinek elbírálásakor.

Nevelési céljaink megvalósításához a nemzetközileg elismert magyar óvodai nevelésügy elméletére és gyakorlatára építünk. Ugyanakkor a család és a társadalom részéről megfogalmazott új elvárásoknak való megfelelés szándékával folyamatosan figyeljük az innovatív pedagógiai törekvéseket.

Nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek nevelése során figyelembe vesszük sajátos kultúrájukat, hagyományait.

Az óvoda vonzáskörzetébe felvételre jelentkező integrált nevelésre javasolt (a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján) sajátos nevelési igényű – a pszichés fejlődés zavarai miatti nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott, testi, érzékszervi, enyhe értelmi, beszéd fogyatékos, autista – gyermekek óvodai nevelésében részt veszünk, amennyiben intézményünk a kijelölt óvoda.

6. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Óvodai nevelésünk feladata, hogy életkoronként, és egyénenként kielégítsük a gyermekek változó testi, lelki szükségleteit.

Ezen belüli részfeladatok:

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

- Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés.

E hármass feladatrendszer együttes megvalósítása eredményezi azt, hogy óvodáskor végére a gyermek alkalmassá válik az iskolai tanulásra.

6.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program

A gyerekek a családi nevelés által kialakított elemi szokásrenddel érkeznek az óvodába. Ezekre alapozva s tovább erősítve alakítjuk a tisztálkodás, öltözködés, pihenés, étkezés, fogmosás, betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásrendszerét. Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti. Ezért létfontosságúnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás megalapozását, melynek során kiemelten kezeljük a szülők szemléletformálását is. Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására, mint a környezet tisztántartása, portalanítása, szükség szerint fertőtlenítése, a környezeti ártalmak kiküszöbölése. A gondozási feladatok ellátását a nevelés részeként értelmezzük. Az óvodapedagógusok és dajkák ennek során bővítik a gyermekek egészségvédelemmel kapcsolatos ismereteit, alakítják készségeiket, képességeiket, segítik önállóságuk megélését.

Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés aktuális feladatait a munkaterv, valamint a csoportok nevelési tervei (csoportnapló) tartalmazzák.

Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre neveljük a gyermekeket, tanulókat.

Egészségfejlesztési Program

Az egészségvédelmi program tartalma a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 128. §-a alapján:

- egészséges táplálkozás,
- mindennapos testnevelés, testmozgás,
- testi, lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése,
- bántalmazás és a gyermekközösségen belüli erőszak megelőzése,
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás,
- személyi higiéné (testápolás, tisztálkodás)

Az egészségfejlesztési program kiemelt céljai:

- A testi, lelki gyermeki szükségletek kielégítése.
- Egészséges életvitel megismertetése, az egészséges életvitel iránti igény felkeltése.
- A gyerekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, szervezetük edzése.
- Környezet és egészségtudatos magatartás kialakítása.

Az egészségfejlesztési programhoz kapcsolódó feladatok:

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése, fenntartása, balesetmegelőzés.

- A gyermek testi képességei fejlődésének segítése.
- Környezettudatos magatartás megalapozása.
- Gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigény kielégítése.
- A helyes életritmus kialakítására az életkori sajátosságokat szem előtt tartó, rugalmas, következetes napirend és hetirend megtervezésével és megszervezésével.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, testi képességeik kibontakoztatása.
- A családok egészséges életvitelének segítése, életmódbeli szokásainak befolyásolása a gyermekek egészséges fejlődése érdekében.
- Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.
- Bántalmazás, erőszak megelőzése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

6.1.1. 1-ES TÍPUSÚ DIABÉTESSZEL ÉLŐ GYERMEKEK ELLÁTÁSÁNAK SPECIÁLIS ELJÁRÁSRENDEJE

Az intézményben a szülő külön kérése alapján biztosítjuk tagóvodánként az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek speciális ellátását.

Az ellátás érdekében minden tagóvodában 1 fő óvodapedagógus vagy érettségivel rendelkező nevelés-oktatást segítő szakember rendelkezik (folyamatba van) Diaped. tanúsítvánnyal. A tanúsítványt az Oktatási Hivatal által szervezett továbbképzésen szerezték meg. A képzés során elsajátították a vércukorszint mérést és inzulin beadását. A gyermekek ellátását szakorvosi előírás szerint végzik.

A gyermek szakszerű ellátásán túl a szülő a 328/2011. kormányrendelet szerint igényelheti a diétás étrend biztosítását, illetve a diétás étkezés a szülő írásbeli nyilatkozata alapján – a gyermek intézménybe bevitt, vagy a szülő által az intézménybe rendelt étel intézményben történő elfogyasztásának lehetővé tételével is biztosítható. Ez esetben biztosítjuk a hűtés, a melegítés és a fogyasztás megfelelő feltételeit a hatályos jogszabályok és szakmai előírások betartásával.

Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek ellátási folyamata az intézményben:

- szülői kérelem benyújtása mellékelt szakorvosi javaslattal
- szülői nyilatkozat diétás étrend biztosításáról
- a gyermek csoporthoz rendelése megfelelő szakember jelenlétével
- diétás étrend biztosítása szülői nyilatkozat alapján
- a gyermek rendszeres vércukorszint mérése szakorvosi előírás szerint
- az ellátáshoz szükséges eszközök, gyógyszerek megfelelő tárolása
- az előírt időközönként szükséges mennyiségű inzulin beadása

- megfelelő, előírás szerinti időben történő étkezés biztosítása
- kapcsolattartás, együttműködés a szülővel, szakemberekkel

Eljárás diabéteszes gyermek esetleges rosszulléte esetén:

Diabéteszes rosszullét felléphet

- ha a vércukorszint hirtelen leesik (hipoglikémia)

Jellemző tünetek: hideg verejték, sápadtság, remegés, fejfájás, szédülés, gyengeség, éhségérzet, szapora pulzus, izgatott állapot, hányinger, tudatzavar.

Okai lehetnek: ha a beteg az inzulin beadása után nem étkezett, későn étkezett, túl sok inzulint adott magának véletlenül, kimerítő testmozgást végzett, rossz helyre, pl. izomba adta az inzulint, ahonnan gyorsabban szívódik fel.

- ha a vércukorszint hirtelen felmegy (ketoacidózis)

Jellemző tünetek: acetonszagú lehelet, hányás, kipirult arc, beesett szem, száraz, lepedékes nyelv, szapora légzés. Ez a folyamat nem egyik pillanatról a másikra következik be, tehát, ha az elején beavatkozunk, a beteg nem kerül súlyos állapotba.

Legfontosabb feladat, hogy a tüneteket észleljük, felismerjük. A tünetek észlelését követően első feladat a gyermek eltávolítása a gyermekcsoportból, a vércukorszint mérése és az eredménynek megfelelő eljárás.

Hipoglikémiás enyhe tünetek esetén szőlőcukor juttatása a szervezetbe, erősebb tünet esetén Glukagon injekció alkalmazása (Az injekció csak akkor alkalmazható, ha azt szakorvos előírja, a szülő rendelkezésre bocsátja. Az injekció szakszerű tárolása az intézmény feladata.)

A ketoacidózis megelőzése a normális inzulin-cukor bevitelével lehetséges. Minden esetben kapja meg a gyermek az inzulinját és tartjuk be az előírt diétát. Az inzulin szakszerű tárolása az intézmény feladata, előírás szerinti adagolását továbbképzésen részt vett szakember végezheti.

Hirtelen rosszullét esetén a tünetek gyors, szakszerű kezelését követően értesítsük a mentőket és egyidőben a szülőt is.

6.2. Az egészségfejlesztési program részterületei

6.2.1. A gyermek testi képességei, a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének segítése

Célunk: gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a rendszeres mozgás biztosításával, a mozgáskultúra megalapozásával, és a motoros képességek fejlesztésével.

Feladataink:

- a gyermekek egészséges mozgásfejlődéséhez nélkülözhetetlen feltételek megteremtése,
- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése,
- a rendszeres, örömmel végzett mozgás lehetőségének biztosításával az egészséges életvitel kialakítására szoktatás,

- a gyermekekkel közeli kirándulások, séták szervezése változatos helyszínekkel, ezáltal a gyermekek megismertetése a természetjárás szépségeivel, szabályaival,
- a természetes nagymozgások fejlődésének elősegítése,
- szem-kéz koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése,
- finommotorika fejlesztése.

6.2.2. A gyermek egészségének védelme, edzése, megőrzése, mindennapos testmozgással

Az egészség megőrzéséhez elengedhetetlen, hogy a gyermek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Időjárástól függően legalább napi 1 órát tartózkodunk a szabadban. A nyári napirendet az egész napos levegőn tartózkodásra építjük.

Célunk: A gyermekek egészségének védelme, megőrzése, a mindennapos testmozgáshoz kötődő egészségtudatos magatartás alapozása.

Feladataink:

- A gyermekek levegőzésének mindennapos biztosítása (a levegőzés elősegíti a helyes légzés kialakítását, a hangképző szervek fejlődését).
- Az évszakok adta lehetőségekhez és az időjáráshoz alkalmazkodva az óvodai élet szabad levegőn történő megszervezése.
- Változatos heti és napirenddel, változatos mozgásformák biztosításával a gyermek mozgásigényének kielégítése az óvodán belül, és a szabadban egyaránt.
- Meghatározott keretek között a tornaszoba vagy az arra alkalmas helyiség mozgástevékenységekre történő kihasználása.
- Séták, kirándulások tervezésénél a különböző életkorú gyermekek eltérő fizikai terhelhetőségének szem előtt tartása.
- Gyermekek testi épségének védelme és a baleset megelőzése céljából a gyermekek balesetvédelmi oktatása (pl. játékszerek, mozgásfejlesztők rendeltetésszerű használata).
- Lehetőségeink függvényében különböző sporttevékenységek megszervezése (foci, úszásoktatás, korcsolya oktatás...).

6.2.3. Személyi higiéné

A gyerekek egészséges életmódjainak megalapozását a gondozás szervezeti keretei, formái teszik lehetővé. A gondozás szorosan kapcsolódik, integrálódik a különböző tevékenységekhez: a játékhoz, a munkajellegű feladatokhoz és a tanuláshoz. 3 éves korban a gyermekek eltérő gondozottsággal és higiéniai szokásokkal érkeznek óvodába. Az egyéni adottságok, képességek figyelembevételével, tapintattal és a kis lépések elvét betartva neveljük őket saját szükségleteik minél önállóbb elvégzésére, a személyes higiénés tevékenységek elsajátítására.

A higiénia körébe tartozik a környezeti higiéné megteremtése is - az óvoda tisztasága, annak megőrzése, az óvoda esztétikája, a termék szellőztetése, az ivóvíz higiénéje, a helyes fűtés és világítás biztosítása és az udvar rendje.

Célunk: Az egészség gondozásához, az egészséges testi fejlődéshez szükséges készségek megalapozása.

Feladataink:

- A különböző tevékenységekhez kapcsolódó rendszeres és szükség szerinti tisztálkodási teendők elsajátíttatása.
- Tisztaság, ápoltság iránti igényének alakítása.
- A gyermekek tapintatos segítése szükségleteik kielégítésében.
- Célszerű öltözködési szokások kialakítása (többrétegű öltözködés, csereruha, megfelelő benti cipő használata).
- Öltöznél, vetkőznél egyéni szükséglet szerinti segítségadás.
- Helyes, alapos kézmosásra, kéztörlésre szoktatás.
- A helyes fogápolási technikák gyakoroltatása, a fogmosás iránti igény kialakítása.
- Elismerő magatartással az önállósági törekvések serkentése, támogatása.

6.2.4. Étkezés, egészséges táplálkozás

A gyermeki fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Programunk helyi szinten lehetőséget biztosít az intézményeknek és a pedagógusoknak a szülők, támogatók bevonásával a rendszeres vagy alkalmoszerű egészségnapok, gyümölcs és zöldség-napok megszervezésére.

Célunk: Az óvodai szervezett étkezések alkalmával az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak alakítása, megerősítése, valamint az otthoni étkezés egészségtudatos funkciójának támogatása.

Feladataink:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése étkezés közben.
- A gyermekek szükségleteinek kielégítése.
- Folyamatos folyadékpótlás biztosítása.
- A kulturált étkezés szokásainak megismertetése, gyakoroltatása (kanál, villa, kés használata, csukott szájjal rágás, szalvétahasználat...).
- Az étvágytalanság és a falánkság kiváltó okainak felkutatása.
- Az asztalterítés technikájára, esztétikumára való odafigyelés.
- A szülők meggyőzésével a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.
- A szülőkkel való együttműködéssel a gyermekek zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek fogyasztása iránti kedvének felkeltése.
- Lehetőség szerint az óvoda saját kiskertjében közösen megtermelt zöldségek elfogyasztására ösztönzés /cukorborsó, karalábé, paradicsom, hagyma, sárgarépa stb./
- A gyermekek megismertetése a számukra eddig ismeretlen, egészséges ételek ízével - gyermekekkel közösen készített gyümölcslevek, gyümölcssaláták, zöldségsaláták segítségével.

6.2.5. Pihenés

Egy kisóvoda élményekkel teli délelőttje után a testnek jól esik a csend és a pihenés. Minden belső folyamat ezt kívánja, ugyanis a gyermeki élményfeldolgozás nagy része alvás alatt történik, mely során az agy szortírozza, továbbítja, mélyíti a velük történt események élménytartalmait. Ezáltal felfrissülnek és újabb élmények befogadjává válnak.

Célunk: A nyugodt pihenés feltételeinek megteremtésével a gyermekek testi, szellemi felfrissülésének biztosítása.

Feladataink:

- A lefekvés utáni mesélés, testközeli jelenlét biztosításával a nyugalmi állapot támogatása.
- A pihenéshez szükséges tárgyi és személyi feltételek megteremtése.
- Az alatóhelyiség alapos kiszellőztetése, csend, félhomály megteremtése.
- A gyermekek egyéni alvásszükségletének tiszteletben tartása.
- Az otthonosság érzetének biztosítása (igény szerint a gyermekek otthoni alvó állatkájuk, babájuk vagy egyéb eszköz használatával).

6.2.6. Az egészséges környezet biztosítása

Az egészséges életmód a gyermek és a külső világ egymásra hatásában, a gyermek folyamatos cselekvése közben formálódik, fejlődik. A környezettudatos magatartás, a környezet védelme, megóvása, az ehhez kapcsolódó szokások kialakítására és fenntarthatósága fontos feladatunk. Óvodáinkban a gyermekek folyamatos cselekvésének, szokásrendszerének alakulásához olyan környezeti feltételeket kell teremteni, melyek a gyermekek testi, lelki, értelmi fejlődését egyaránt szolgálják, figyelembe véve a gyermekek felügyeletének, védelmének és a balesetek megelőzésének szempontjait.

Az egészséges életmód kialakításának fontos színterei a csoportszobák a hozzá kapcsolódó előterekkel, öltözők, mosdók, az óvodák udvarai.

Célunk: Olyan intézményi környezet kialakítása és fenntartása, mely alkalmas a 3-6-7 éves gyermekek mindennapi nevelésére, fejlesztésére és a balesetbiztonsággal kapcsolatos szokások, magatartási formák kialakítására.

Feladataink:

- Igényes, esztétikus, balesetmentes környezet kialakítása.
- Rendszeres takarítással, fertőtlenítéssel az intézményi higiénia fenntartása.
- Az intézményi környezet folyamatos ellenőrzése, a balesetet okozó veszélyforrások feltérképezése.
- Az intézményi környezet arculatának alakításával példaadás, személyiség- és ízlésformálás.

6.2.7. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészségfejlesztés keretrendszerét az optimális óvodai napirend, a mindennapi tevékenységek higiénéje, az egészséges életmód és életvitel alapelveinek érvényesítése adja.

Célunk: Olyan személyiség szerkezet kialakítása, fenntartása, mely alkalmassá teszi a gyermeket képességei kibontakoztatására, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével egyensúlyra törekszik.

Feladataink:

- Egészséges életvezetés alapjainak lerakása.
- A gyermekek szociális biztonságának megteremtése.

- Adottságaik, képességeik, törekvéseik személyiségtulajdonságaik szabad kibontakozásának elősegítése.
- A stressz elhárítás, feldolgozás képességének alapozása.
- A harmonikus társkapcsolatok kialakításának elősegítése.
- Empátiás készség alakítását.
- Egészségre káros szokások megelőzése.
- Erőszakmentes konfliktuskezelési technikák elsajátíttatása.
- Széleskörű függőség prevenciók tevékenység: az alkohol, a drog, a dohányzás elkerülésére nevelés.

6.2.8. A bántalmazás és erőszak megelőzése

A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvodás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények látványa is.

Célunk: olyan biztonságos, óvó-védő környezeti feltételek megteremtése, ahol a gyermekek a bántalmazás és erőszak megjelenése nélkül tölthetik napjaikat.

Feladataink:

- Közreműködés a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A pedagógia eszközeivel a káros hatások ellensúlyozása.
- Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedés kezdeményezése.
- Közreműködés a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal
- A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyének, elérhetőségének publikálása.

6.2.9. Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Az óvodapedagógus kötelessége a gyermek testi épségének védelme, megóvása az óvodában töltött és az óvodán kívül tartott programok ideje alatt. A balesetvédelem magába foglalja a személyi, tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. Az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságaikból fakadóan még nem rendelkeznek veszélyérzettel, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire. Az óvoda berendezései, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrizni kell, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki. Az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi dolgozója a balesetek elkerülése érdekében a gyermekek által használt tárgyakat, eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javításukat, cseréjüket, használatból történő kivonásukat.

Az intézmények dolgozóira vonatkozó balesetmegelőzési, balesetvédelmi előírásokat és a gyermekbalesetek esetén szükséges tennivalókat az SZMSZ tartalmazza. Az óvoda házirendje leírja azokat az óvó, védő előírásokat, amelyeket a gyermekeknek és szüleiknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. Elsősegély szekrény, elsősegélynyújtó hely a tornaszobában található.

Célunk: A gyermekbalesetek megelőzése egészséges, biztonságos környezet megteremtésével és folyamatos, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó felvilágosító munkával.

Feladataink:

- A gyermekek önmaguk és társaik testi épségének megóvására nevelése.
- Biztonságos intézményi környezet megteremtése.
- A gyermekek biztonságra törekvő viselkedésformáinak kialakítása.
- A balesetvédelem szabályainak év eleji, helyszínenkénti és évszakonkénti megtervezése.
- A gyermekek életkori sajátosságaikhoz igazított balesetvédelmi oktatása, az oktatás megtörténtének dokumentálása.
- Elsősegélynyújtó hely kialakítása, szükséges kiképzett szakember és megfelelő eszközkészlet biztosítása.
- Balesetvédelmi szituációk játékba integrálása.

6.2.10. Védő-óvó előírások

Az intézmény védő-óvó előírásai az alábbi területekre terjednek ki:

- a gyermekek egészségének és testi épségének védelmére vonatkozó előírások,
- az óvodai tevékenységekkel együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma meghatározása, ismertetése.

A gyermekekkel az óvodai nevelési év kezdetén, valamint minden veszélyt előrejelző tevékenység előtt (pl. séta, kirándulás, ollóhasználat, befőzés stb.) ismertetni kell a kötelező védő-óvó előírásokat.

Célunk: A gyermekek testi épségének, egészségének védelme, az egészségvédelemmel kapcsolatos magatartásformák kialakítása. A védő-óvó előírások a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelő közvetítése. Az ismertetés ténye és tartalma a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

Feladataink:

- Tudatos, tervezett prevenciós tevékenység.
- A gyermeki figyelem veszélyforrásokra irányítása.
- Az egyes tevékenységekhez kötődő biztonságos viselkedésmód elsajátíttatása.
- Az eszközök használatának megismertetése (pl. olló, tű, udvari játékokon való magatartási forma, közlekedési szabályok).
- Az óvodai környezet, udvari, csoportszobai játékok naponkénti ellenőrzése.

6.2.11. Anyanyelvi nevelés feladatai az egészséges életmódra nevelés keretein belül

A gyermeket szükségleteinek, kívánságainak szóbeli kifejezésére ösztönzés.

Az egyes önkiszolgáló, egészségvédelmi tevékenységek során a szókincs és kifejezőkészség fejlesztése (ruhadarabok, tisztálkodási eszközök, ételek, folyamatok megnevezése).

A tevékenységekhez illeszkedő nyelvi formák választékát felkínálva a gyermekek szocializációjának segítése.

Személyes kommunikációs mintaadással a mindennapi szituációkban történő megnyilvánulás támogatása.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek igénylik a tiszta, esztétikus környezetet. Vigyáznak rá, és annak fenntartásában aktívan részt vesznek (elrakják az eszközöket a helyére, a papírhulladékot a kosárba teszik, segítenek a játékok lemosásában, sepregetnek).
- Önállóan tisztálkodnak, a kézmosás technikáját elsajátították.
- Szükség szerint önállóan fésülködnek.
- Betartják a köhögési, tüszentési etikett szabályait, rendeltetésszerűen használják a papírzsebkendőt, alaposan orrot fújnak.
- Önállóan használják a WC-t.
- Szokásukká válik a rendszeres, gondos fogápolás.
- Önállóan, megfelelő sorrendben és tempóban öltöznek, ruhájuk tisztaságára, rendjére ügyelnek.
- Lehetőség szerint merítenek az ételből, töltenek a folyadékból.
- Az asztalnál természetes testtartással ülnek, kulturáltan étkeznek.
- Igényükké válik a rendszeres mozgás, a mindennapi mozgástevékenység beépül szokásrendszerükbe.
- Igénylik a szabadban való tartózkodást, a sétát, a kirándulást.
- Ismerik és betartják a balesetmegelőzéssel, egészségvédelemmel kapcsolatos előírásokat.

7. AZ ÉRZELMI, ERKÖLCSI ÉS ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Óvodáinkban kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó otthonos, szeretetteljes, befogadó légkörben bontakoztatjuk ki a gyermekek személyiségét. A derűs alaphangulat, az érzelmi kötődés tevékenységre serkent, megalapozza társas kapcsolatok alakulását. Célunk olyan kisgyermek nevelése, akik rá tudnak csodálkozni a természetben, az emberi környezetben, az emberi kapcsolatokban megmutatkozó jóra és szépre, és mindazok megbecsülését természetesnek tartják.

A mindennapi tevékenységek a gyermek nyitottságára építenek, és ahhoz segítik a gyermeket, hogy megismerjék önmagukat, társaikat, szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja.

Az együttéléshez szükséges erkölcsi normák és tulajdonságok csak akkor fejlődnek ki, ha a gyermek állandóan gyakorolja a társaihoz való helyes viszonyulást. Ezt alapozzuk meg a kooperatív megoldásra ösztönző páros és kiscsoportos tevékenységekkel.

A kiemelt figyelmet igénylő, nehezebben szocializálható, lassabban fejlődő vagy kiemelkedő képességű gyermekeket a csoport teljesjogú tagjának tekintjük és testi, értelmi, érzelmi és szocializációs képességeik fejlődését a pedagógia eszköztárával és az egyéni bánásmód elvének figyelembevételével biztosítjuk.

Célunk:

- Kiegyensúlyozott, derűs, boldog, jól kooperáló gyermekek nevelése.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szabályok belsővé válásának interiorizálása.
- A természet iránti szeretet, elkötelezettség, védelem képességeinek fejlesztése.
- Nyitott, érdeklődő, és szülőföldjéhez kötődő gyermekek nevelése.
- A személyiségek közti különbözőség elfogadására és tiszteletére nevelés.

Feladataink:

- Családias, barátságos óvodai csoportlégkör, szeretetteljes, őszinte pedagógus – gyerek kapcsolat kialakítása.
- A másik iránti tisztelet, megbecsülés, tolerancia, a kötődés érzésének fejlesztése (gyermek-gyermek között, óvodapedagógus-gyermek között, dajka-gyermek között).
- A gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlesztésével párhuzamosan, én tudatuk alakítása, önkifejező törekvéseik támogatása.
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A szűkebb és tágabb környezet megismerésének segítése, a nemzeti identitástudat alapozása, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapjainak lerakása.
- Meghatározó közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának, szokás- és normarendszerének megalapozása.
- Az óvodai tevékenységeken belül a differenciált bánásmód biztosítása, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni megsegítése.

Anyanyelvi nevelés, fejlesztés feladatai az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés keretein belül

- Alapvető udvarisassági formulák „varázsszavak” elsajátíttatása, gyakoroltatása. (Kérem, köszönöm, légy szíves, légy kedves...)
- Köszönésre, elköszönésre ösztönzés.
- Társak nevének, jelének gyakorlásával a környezettől való elkülönülés, elkülönítés gyakorlása.
- Érzelmek, érzések, hangulatok verbális kifejezésére nevelés.
- Magyarország jelképrendszerének, a magyarság hagyományainak megismertetésével a hagyományápoláshoz, nemzeti identitásunkhoz kötődő szókincs és kifejezőkészség alapozása.

Eredményességi mutatók:

- Ismerik, óvják, megbecsülik szűkebb és tágabb környezetüket.
- Kialakul a kötődés a szülőföldjükhöz, lakóhelyükhöz, óvodájukhoz, társaikhoz, a csoportban dolgozó felnőttekhez.
- Igényükké válik a kialakult szokás- és szabályrendszer betartása és betartatása.
- Konfliktus helyzetekben képesek kompromisszumokat kötni, a problémákat békés úton, önállóan megoldani.
- A közösség normáit, értékrendjét tiszteletben tartják. Szívesen dolgoznak a közösségért.
- Társas kapcsolataikban magatartásukat egészséges „én” érvényesítési törekvés jellemzi, képesek a megegyezésre, együttérzésre, érzelmeik elemi kontrollálására.

- A közös tevékenységekben aktívan és szívesen vesznek részt, örülnek az együtt elért közös sikereknek.
- Elfogadják, követik a felnőtt utasításait, kéréseit, értik a metakommunikatív jelzéseket.
- Képesek önálló véleményalkotásra, választásra, döntésre.
- Kialakult szabálytudat, feladattudat, önállóság, önfegyelem jellemzi őket.
- Képes a közlekedési, higiéniai és személyes biztonságára vonatkozó szabályok alkalmazására.
- Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre.

7.1. Erőszakmentes Kommunikáció

A Göcsej Kapuja Bak Általános Iskola nemzetközi viszonylatban is elismert módszerrel, az EMK (Erőszakmentes Kommunikáció) nevű programmal neveli a gyermeket az egymás iránti tiszteletre és elfogadásra, az erőszak nélküli kommunikációra. A módszer lényege abban áll, hogy a gyermekek egy-egy konfliktushelyzetet békés úton, egymás érzelmeit és szükségleteit megismerve próbáljanak megoldani. Bár a program eredetileg felnőttek konfliktuskezelésére készült, nem lehetetlen egyes apró elemeinek óvodai alkalmazásra történő adaptálása. Óvodásaink közül a baki óvodából iskolába készülők játékos keretek között ismerkednek a módszer 2 figurájával, a sakállal és a zsiráffal, drámajátékok során kísérletezhetnek a sakál erőszakos nyelvezetének és a zsiráf szelíd, elfogadó, empatikus habitusának megformálásával, illetve ismerkedhetnek az érzelmeiket kifejező szavakkal és az EMK érzelmeiket kifejező kártyasorozatával. Tagintézményeink óvodapedagógusai belső tudásmegosztás keretében kapnak ízelítőt az EMK módszertanából, és pedagógiai szabadságukkal élve emelhetik be elemeit tevékenységrendszerükbe.

Célunk: Az EMK apró elemeinek nevelési rendszerünkbe illesztésével a gyermeki agresszió csökkentése, az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése.

Feladataink:

- A módszer két kulcsfigurájának játékos bemutatása (zsiráf, sakál).
- A zsiráf és sakálnyelv különbségének megéreztetése.
- Az érzelmeik verbális kifejezésének gyakorlása.
- Egymás érzelmeinek megfigyelése, együttérzés gyakorlása.
- Legfőbb érzelmekártyák megismertetése, használatuk beszélgetőkörökben.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek megismerik az EMK két ikonikus figuráját, a velük való játék során különbséget tudnak tenni az erőszak nyelve és a szeretet nyelve között.
- A mindennapi tevékenységek során odafigyelnek társaik érzelmeire, érdeklődnek társaik érzelmei iránt.
- Ismernek 5-8 érzelmet kifejező szavakat, érzelmet kifejező kártyát, adekvátan használják azokat.
- Játékukban, mindennapi tevékenységeik során csökken az agresszió.

7.2. A szocializációs tér változásából adódó átmenetek megkönnyítése

7.2.1. Családból óvodába

Az emberi élet változások, átmenetek sorozata. Az ember első elválása az édesanyától – maga a megszületés. Ezt szükségszerűen egy sor további elszakadási tapasztalat követi. Az anyától való elválás mindig nagyon nehéz. Az óvodába lépés lélektanilag sokkal megterhelőbb változást jelent, mint az iskolakezdés. A beilleszkedést jellegzetes szorongásjelek kísérik, mint nyugtalanság, sírás, félrehúzódás, dacoskodás és hasonlók. Az adaptálódás minden gyermeknél különböző. Függ a veleszületett vagy a korai időszakban szerzett sajátosságoktól, óvodapedagógusok és a szülők segítő, támogató, biztató magatartásától. Az óvodába fogadás türelmes és differenciált fokozatosságával azt az első tapasztalatot élheti át a gyermek, hogy azok a személyek, akikkel az óvodában találkozik, megértő, támogatói. Óvodáink dolgozói arra töreksenek, hogy már a kezdeti időszakban és azon túl is, a szülők intézményeink falain belül sok pozitív élményt éljenek meg gyermekeikkel és gyermekeik által. Ehhez igyekszünk olyan derűs, nyugodt légkört biztosítani, melyben kiegyensúlyozott, érzelmileg fejlett gyermekek élhetnek vidám, játékos életüket.

Átmenetet megkönnyítő elveink, intézkedéseink:

- Intézményünk nyitott a leendő óvodások és szülei részére. Megnézhetik, ismerkedhetnek óvodáinkkal, az ott dolgozó felnőttekkel, programjainkkal.
- Anamnézis felvétellel (családlátogatással) a gyermek előéletének, környezetének feltérképezése.
- Fokozatos, édesanyával vagy édesapával történő beszoktatás biztosítása.
- A beszoktatás folyamatának kellő türelemmel, toleranciával, empátiával és nagyfokú szeretettel történő kezelése.
- A gyerekek egyéni sajátosságaihoz igazodás, egyéni szükségletek figyelembevétele.
- A szülők támogatása, tanácsadás.

A bölcsődéből érkező gyerekek beszoktatása is ezen elvek mentén történik.

7.2.2. Óvodából-iskolába

Az óvodából az iskolába való továbblépés egy újabb nehéz időszak a gyermekek életében, hiszen új környezettel, emberekkel, helyzetekkel kell szembenézniük, új kompetenciákat kell kibontakoztatniuk. Az iskolára való alkalmassá válást kellő szakmai hozzáértéssel és az óvoda és iskola szoros együttműködésével kell elősegítenünk. Az óvodapedagógusoknak, szülőknek és az iskolában tanítóknak egy olyan programokat kell tervezni és megvalósítani, amely elejét veheti a korai iskolai kudarcoknak, és megkönnyíti a kisgyermekek iskolai beválását. Ez az együttműködés kölcsönös megismerés és tisztelet alapján valósítható meg, melyben központi helyen a gyermekek szerepelnek.

Átmenetet megkönnyítő elveink, intézkedéseink:

- Játékos keretek között a gyermekek alapkészségeinek fejlesztése.
- Iskolaérettségi vizsgálatok lebonyolítása.
- Félévi szülői értekezleten iskolaérettség kritériumrendszerének megismertetése a szülőkkel. Leendő tanítónéni meghívása, bemutatkozása.
- Iskolalátogatás, pozitív érzelmek kialakításával a gyermekek felkészítése az iskolalátogatásra.
- Helyi lehetőségekhez mérten óvodai-iskolai közös programokon való részvétel.

- Az iskolára való alkalmasság vonatkozásában bizonytalan szülők döntésének több szempontú információval történő segítése, minden esetben a gyermek érdekét szem előtt tartva.

7.3. *Hagyományok, ünnepek, mint az érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés lehetőségei*

A népi, nemzeti hagyományok felelevenítését, értékeinek megőrzését fontos nevelési célnak tekintjük. A hagyományok ápolása során alakul ki a gyermekekben a szülőföldhöz való kötődés, a hazaszeretet. A hagyományörzéssel szeretnénk ellensúlyozni a mai kor érzelemszegény életvitelét, a média káros befolyásait. Az óvodai szokásrendszert a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével megszervezett, évente visszatérő ünnepek határozzák meg. Ezen ünnepek egy részét a szülőkkel és egyéb partnereinkkel együttműködve valósítjuk meg. Egyes ünnepélyek intézményen belüli megvalósítása tagintézményeinkben eltérő módon is történhet.

Célunk: Az óvodai ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok emelkedjenek ki az óvoda mindennapjaiból, mint külsőségében, mint belső tartalomban, ezáltal szolgálják a nevelőmunka hatékonyságának növelését, az összetartozás élményének erősítését, a nemzeti identitástudat és hazaszeretet alapozását.

Feladataink:

- A szülőföldhöz való pozitív érzelmi viszonyulás megalapozása.
- A magyar népi hagyományok és jeles napok értékeinek megóvása.
- A jeles napok tartalmának a 3-6-7 éves gyermekek érzelmi szintjén való közvetítése.
- Az ünnepi hangulatkeltés eszközeivel, dekorációival a gyermekek, szülők ízlésformálása.
- A közösen megélt ünnepek alkalmával közösségformálás és élménynyújtás.
- Viselkedési minták közvetítése, a gyermek érzelmi, hitbeli, esztétikai és morális biztonságának megalapozása.

A négy intézmény közös ünnepei:

A gyermekek műsorral vagy a meghívottakkal történő együttjátszással, közös tevékenységgel ünnepelnek a következő ünnepélyek alkalmával:

- karácsony,
- évzáró (ballagás)
- nagyszülők napja,
- anyák napja,
- apák napja.

A gyermeki élet hagyományos ünnepei az óvodában:

- farsang
- húsvét
- gyermeknap
- Mikulás

A gyermekek személyes ünnepei: születésnapok (az intézmények szokásrendszere szerint)

Az évszakokhoz, természethez, „Zöld Óvodai” tevékenységhez kapcsolódó jeles napok:

- Október 04. Állatok napja
- Március 22. Víz napja
- Április 22. Föld napja
- Május 10. Madarak és fák napja

Társadalmi ünnepeink:

- Március 15. Az 1848-49 forradalom napja
- Június 04. Nemzeti összetartozás napja

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek különbséget tudnak tenni hétköznapi és ünnepnapok között.
- A közös ünnepek alkalmával megtanulják megélni érzelmeiket.
- Igényükké válik a jeles napok külsőségeiben és belsőségeiben való megünneplése.
- Saját képességeik szintjén megértik, elsajátítják, tovább viszik a magyar népi ünnepek örök hagyományrendszerét.

A „zöld jeles napok” megünneplésével elindulnak a környezettudatos, felelős magatartás irányába.

7.4. Értékelés és jutalmazás

Az értékelés fontos személyiség és közösség alakító tényező. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: a jutalmazás és ennek megelőlegezett formája a biztatás. A gyermeki tevékenységek, teljesítmények értékelését minden esetben a fejlődésbe vetett hit, a segítő, támogató attitűd jellemzi. Tudatosan figyelünk a gyermeki kezdeményezések bátorítására. A hibák, hiányosságok megfogalmazásakor ügyelünk arra, hogy mondanivalónk tárgyias legyen, és mindenkinek adjunk lehetőséget a javításra. A gyermekek hibáit, tévesztéseit a tanulási, fejlődési folyamat természetes velejárójaként kezeljük.

Célunk: A gyermek helyes megnyilvánulásainak és értékrendszerének kialakítása, a pozitív motiváció, megerősítés folyamatos biztosítása.

Feladataink:

- A gyermek önmagához viszonyított fejlődésének értékelése.
- Objektív, érthető, pozitívumokra épülő, fejlesztő, következetes értékelés.
- Konfliktusmegelőzési módszerek tudatos alkalmazása.
- Közös szabályrendszer kiépítése.
- Az értékelési szempontok tudatosítása.
- Pozitív példák megerősítése.
- Az értékelés területeiről, szempontjairól és időszakos eredményeiről a szülők tájékoztatása.

A gyermekek jutalmazásának elvei:

- A jutalmazás mindig konkrét, a gyermek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású.
- Tárgyi jutalmazást nem alkalmazunk (kivétel: gyermekeknek szóló pályázatok pl. rajzpályázat helyezetteinek díjazása, sportversenyek – érem formájában).

A gyermekek jutalmazásának formái:

- kiemelt, megtisztelő feladat adása,
- kedves tevékenység biztosítása,
- verbális és nonverbális kommunikációs eszközökkel érzelmek kifejezése.

Eredményességi mutatók:

- Ismerik a gyermekközösségben megkívánt viselkedéskultúrát.
- A kialakult szokások a gyermekek igényeivé válnak.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival.
- Elfogadják, tiszteletben tartják a különbözőségeket.
- Konfliktushelyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt.
- Igényükké válik a tevékenységekben való részvétel és együttműködés.
- Szívesen dolgoznak a közösségért, bíznak önmaguk képességeiben.
- Értékelik saját tetteiket és az elójük tárt magatartási példákat.
- Képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre a felnőttekkel, valamint gyermektársaival.
- Egyéni sajátosságaik, kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmük képessé teszi őket az iskolai életbe történő zökkenőmentes beilleszkedésre.

8. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

8.1. Anyanyelvi nevelés

Óvodai nevelőmunkánk egészében kiemelt jelentőségű a kommunikációs kompetenciák fejlesztése, az anyanyelvi fejlődés előmozdítása. Az anyanyelvi nevelés valamennyi óvodai tevékenységforma keretében megvalósul, mert a nevelés eszközeinek, és a gyermeki tevékenységrendszernek is tartalmát képezi és a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A kommunikációs képességek fejlesztése történhet a mindennapi beszélgetések, mesék, ölbéli játékok, szerepjátékok, dramatikus játékok alkalmával éppúgy, mint az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban vagy éppen a kirándulásokon. A beszéd - mint az önkifejezés fontos eszköze -, igen szorosan kapcsolódik a kommunikációhoz, tágabb értelemben a szocializációhoz, a gondolkodáshoz, ezért feladatunk a szókinész bővítése, szófaji gazdagság megalapozása a sajátos nyelvi formák elsajátítása, az összefüggő beszédre ösztönzés. Nevelőtevékenységünkkel az anyanyelv megbecsülésére, szeretetére kívánjuk nevelni gyermekeinket.

Az anyanyelvét elsajátító gyermeknek a családja után, a nyelvi mintát az óvodában dolgozó felnőttek adják. A helyes, halk és szép beszédpélda mélyíti a gyermek érzelmeit, fejleszti esztétikai érzéküket, s megalapozza irodalmi élmények befogadását.

Célunk: A gyermekek kommunikációs és beszédkészségének gondozása, fejlesztése, olyan oldott, derűs légkör megteremtése, melyben a gyermek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtési készsége, önkifejezőkészsége alakítható.

Feladataink:

- A beszédkapcsolatok alakulásához, a beszélgetésre alkalmas nyugodt, támogató csoportlégkör teremtése.
- A beszédkedv, a beszédöröm fenntartása.
- Az állandó beszédkapcsolat fenntartásával az érzelmi összetartozás megerősítése.
- A spontán beszélgetések lehetőségeinek megteremtése, a gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a mondanivalójuk kiegészítésére irányuló kérdésekkel.
- A gyermek aktív és passzív szókincsének folyamatos bővítése, egyéni adottságok, eltérő fejlettségi szint figyelembevételével.
- A beszédértés képességének fejlesztése.
- A beszédészívonal emelése, a mondatalkotási képesség és a beszédtechnikai képesség fejlesztése.
- Az élettani beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása, a rögzült beszédhibák javításához kapcsolatfelvétel a logopédussal.
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő beszédfigyelem kialakítása.
- A szülők figyelmének felhívása a beszédfejlődést hátráltató tényezőkre.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek bátran, szívesen kommunikálnak társaikkal és a felnőttekkel.
- Választékosan, gazdag szókincssel beszélnek.
- Elbeszélésük folyamatos, törekszenek a történetek logikai, időrendi sorrendjének követésére.
- Nyugodtan, figyelmesen hallgatják társaikat és a felnőtteket.
- Helyesen használják a névmásokat, névutókat.
- Tisztán ejtik ki a beszédhangokat, a szavakat.
- Ismerik és használják az udvariassági szófordulatokat.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszédre törekszenek. Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzetnek megfelelő természetes gesztusokkal, mimikával kísérik.
- Megértik a felnőttek és társaik közléseit, a környezetük jelzéseit.

8.2. Értelmi fejlesztés és nevelés

Óvodáinkban értelmi nevelést, fejlesztést a gyermekek érdeklődésére, tapasztalataikra és élményeikre építve, változatos tevékenységeken keresztül, a gyermekek aktív közreműködésével valósítunk meg, s ezzel további élményeket biztosítunk számukra. Spontán és irányított tevékenységrendszerünkben úgy alakítjuk a környező világ megismeréséhez szükséges tanulási képességeiket, kompetenciáikat, hogy a fejlődés, fejlesztés során az érzékszervi-mozgásos-cselekvő megismerési szinttől a fogalmi szintű megismerés felé haladhassanak. 3-6-7 éves korban elsősorban a megismerő tevékenységet erősítjük és az ehhez szükséges képességeket fejlesztjük. E tevékenységek eredményeként gyermekeink a tankötelezettségi kor elérésére idejére eljutnak az ok-okozati összefüggések meglátásáig, analízáló, szintetizáló tevékenységekre való alkalmasságig.

Célunk: A gyermekek spontán és irányított keretek között szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, kognitív képességeinek, kognitív kompetenciáinak alakítása, fejlesztése.

Feladataink:

- A kognitív képességek tudatos, tevékenységbe ágyazott fejlesztése. Differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztés megvalósítása.
- Értelmi képességek fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Változatos tevékenységi rendszerrel az érzékelés, észlelés, figyelem, az emlékezet, képzelet és gondolkodás fejlesztése.
- A kreativitás, kreatív gondolkodás, alkotóképesség megalapozása.
- Kognitív kompetenciák alakítása.
- Gondolkodási képességek fejlesztése:
 - fogalomalkotás, fogalomhasználat alakítása,
 - problémamegértés, problémamegoldás fejlesztése,
 - összehasonlítás, analízis, szintézis, felosztás, rendszerezés képességeinek alapozása.
- Ismeretszerző képességek fejlesztése:
 - érzékszervi érzékelések tréningezése,
 - forma, mennyiség és térészlelés fejlesztése,
 - szándékos figyelem alakítása, tartalmának terjedelmének növelése,
 - figyelemmegosztás képességének és tartósságának fejlesztése,
 - alkotó képzelet kialakítása,
 - szándékos emlékezet alapozása.

Eredményességi mutatók:

- Belső érzékelésük, érzékszervi észlelésük koruknak megfelelően működik.
- Múltbéli tapasztalataikra építve felfogják környezetük eseményeit, jelenségeit.
- Képesek emlékképek előhívására, tudatos emlékezetbe vésésre, képzeletük segítségével új dolgok alkotására.
- Különbséget tesznek a valóság és a képzelet világa között.
- Sokoldalú tevékenységek során formálódnak, tökéletesednek gondolkodási műveleteik, percepciók képességeik.
- Életkori szinten kialakul tér- és időészlelésük.
- Meglátják dolgok közötti összefüggéseket.
- Képesé válnak a lényeges jegyek alapján történő általánosításokra.
- Tapasztalataikból kiindulva ok-okozati összefüggéseket ismernek fel.

9. KÖRNYEZETTUDATOSSÁGRA NEVELÉS

A megváltozott, felgyorsult, fogyasztóközpontú társadalom egyre több szemetet termel, az energiát eddig korlátlanul használtuk, akkor is, ha nem kellett. Ennek következménye a föld „kizsákmányolása”, mely ellehetetleníti a gazdaságot. Az általunk nevelt gyermekek csak kis „porszemek”, de sok porszemből lesz a sivatag. Fontos, hogy az általunk nevelt gyerekek megtanulják, a meglévő energiával a hatékony bánásmódot, figyeljenek környezetükre. Ez által védik, óvják szűk környezetük flóráját, faunáját. Programunk egyik új része a tevékenységen alapuló élménypedagógia, melynek elemeit nagyon jól lehet alkalmazni természeti környezetben. Fontosnak tartjuk, hogy a gyerekek kihasználhassák a tagóvodáink

természeti fekvését, sokat kiránduljanak, ismerkedjenek a lakókörnyezetükben fellelhető természeti értékekkel. Megbecsüljék a környezet adta lehetőségeket.

10. A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYEI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodai nevelés célja, hogy a gyermekek a védő-óvó óvodai közegből kikerülve megállják majd a helyüket az iskolai életben. Képességeik lehetővé tegyék számukra, hogy könnyedén alkalmazkodjanak a megváltozott körülményekhez, megbirkózzanak az eléjük állított követelményekkel, sikerélményeket szerezve pedig kialakuljon bennük a tanulási motiváció és tanulási vágy, mely az élethosszig való tanulás irányába hat. Az iskolában való bevalás feltétele az iskolaérettség elérése. Iskolaérettség esetén egy olyan hármasszempontrendszerrel beszélhetünk, mely magába foglalja a fizikai, pszichikus és szociális érettség jellemzőit.

Célunk: Az óvodai nevelés tevékenységrendszerén keresztül a gyermekek képesség- és készségstruktúrájának fejlesztésével iskolai bevalásuk megalapozása. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel végzett folyamatos - speciális, szakemberek segítségével végzett - pedagógiai munkával iskolai élethez szükséges képességeik fejlődésének elősegítése.

A fejlődés várható eredményi a gyermekek testi fejlettsége terén:

- Testük arányosan fejlett, a betegségekkel szemben ellenálló, teherbíró.
- Kialakult testsémával, testképpel rendelkeznek.
- Testarányaik megváltoztak, melynek következtében fizikai teherbíróképességük megnövekedett.
- Megindult a fogváltás.
- Kéz- és láb- és szem-, füldominancia kialakult.
- Elemi mozgásuk összerendezett és harmonikus.
- Egyensúlyérzékük megfelelő.
- Finommotorikájuk képessé válik az írás elsajátítására.
- Szándékosan képesek alakítani testi szükségleteik kielégítését.

A fejlődés várható eredménye a gyermekek pszichés fejlettsége terén:

- A gyermek lelkileg egészséges, nyitott, érdeklődő, kreatív.
- Alkotó módon vesz részt a különböző tevékenységekben.
- Képes a társas együttműködésre, alkalmazkodásra.
- Kialakultak az iskolai élethez szükséges alapkészségei: érzékelése, észlelése differenciálódik, az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- Kialakul benne a szándékos figyelem képessége, növekszik tartalma, terjedelme, könnyebbé válik annak megosztása, átvitele, ennek következtében alakulni kezd elemi, fogalmi gondolkodása.
- A hangokat tisztán ejtve, folyamatosan, választékosan fejezi ki magát, beszéde grammatikus.
- Képes végig hallgatni másokat, és értelmezi mondanivalójukat.
- Képessé válik az ok-okozati összefüggések felismerésére, megállapítására.
- Képes értelmes kérdéseket feltenni, 10-15 percig koncentrálni szabadon vállalt munkájára.
- Helyesen használja a múlt időt, emlékezete tudatosává válik.

- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Alapvető ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, annak védelméről és megóvásáról.
- Ügyel saját és környezete rendjére, épségére, tisztaságára.
- Várja az iskoláskor tanulási formáit.
- Érzelmi élete kiegyensúlyozottabbá válik.
- Kezd különbséget tenni a külső és belső világ között, a kívánság és a valóság között.

A fejlődés várható eredménye a gyermekek szociális fejlettsége terén:

- Rendelkezik elemi szinten az önelfogadás, önértékelés képességével.
- Képes az együttműködésre és a kapcsolatteremtésre.
- Toleranciája alakulóban van, elfogadja a különbözőségeket, a másságot.
- Képes a szabályokhoz alkalmazkodva szükségleteit késleltetni.
- Jártas a különböző munkajellegű tevékenységekben, a munkavégzés során önállóbbá, kitartóbbá válik.
- Megalapozott feladattudattal és feladattartással rendelkezik.
- Szívesen, önként vállal feladatokat, megbízásokat.
- Ismeri az alapvető viselkedési formákat és erkölcsi normákat, tisztelettudó.
- Ismeri és használja a konfliktusok megoldásának szociálisan elfogadott formáit.

11.AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

11.1. Személyi feltételek

A pedagógiai munka minőségének, az intézmény egyedi arculatának meghatározói az ott dolgozó szakemberek, az ő felkészültségük és emberi értékeik. Nevelőtestületünkben tagintézményeink minden dolgozójának megvan a saját helye és feladata. Az óvodáinkban dolgozók mindennapi munkáját a tagintézményvezetők irányítják, az intézményegység működését az intézményvezető koordinálja. A vezető irányítja az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak koherens kialakítását, melynek elkészítésében és megvalósításában a nevelőtestület minden tagja részt vesz. E dokumentumok segítik az intézmény jelenlegi és jövőbeni helyzetének megítélését, a jogszabályoknak való megfelelést és a fenntartó, a partnerek igényeinek kielégítését. Az intézményvezető olyan testületi légkört teremt, mely az együttműködésen, a szakmai tudáson, a különbözőség elfogadásán alapul. A pedagógusok szakmai tudásának folyamatos fejlesztését kiemelt célként kezeli, s ezzel hozzájárul a nevelőmunka minőségének folyamatos fejlesztéséhez. A pedagógiai megújulás érdekében a korszerű szakmai ismeretek megszerzésére irányuló törekvések az intézményben támogatást nyernek (beiskolázási, továbbképzési terv szerint). Az önképzés, a belső és külső tudásmegosztás, a digitális információ továbbítás és fogadás lehetőségeinek kihasználása lehetőséget biztosít kollégáinknak a szakmai megújulásra.

A nevelőtestület közös értéknek fogadja el:

- a felelősségtudatot,
- a toleranciát,
- az empátiát,

- a kölcsönös segítségnyújtást,
- az együttműködést,
- egymás véleményének meghallgatását, tiszteletben tartását,
- az emberi méltóság tiszteletét,
- az esztétikus óvodai környezet jelentőségét,
- a nevelői tevékenység rugalmasságát,
- a helyzethez és a gyerek egyéni jellemzőihez történő alkalmazkodást,
- az önművelés és önfejlesztés igényét.

Óvodánk felvállalta a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését. A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális igényeinek kielégítését az adott sérülés specifikumának megfelelő szakirányú gyógypedagógus végzi. A migráns gyerekeket nevelő pedagógusok feladata, lehetőséget teremteni arra, hogy a más népcsoportoz tartozó gyermekek megőrizhessék identitásukat, ugyanakkor megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Nevelőmunkánk kulcsszereplői az óvodapedagógusok, kinek személyiségvonásai meghatározóak a nevelőmunkában. Az óvodapedagógus irányítja a nevelési folyamatokat, egyben összehangolja, az óvoda működését segítő dajkák és más nem pedagógus munkakörben dolgozók munkáját, s ezzel hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. Óvodapedagógusaink szakmailag felkészültek, igényesek, rugalmasak, megfelelő modellt és mintát mutatnak a gyermekeknek.

A pedagógiai asszisztens az általános helyettes, a tagintézmény-vezetők és az óvodapedagógusok útmutatása alapján a csoportokban zajló gondozó-nevelő tevékenységet, egyéni fejlesztést segíti, munkájában maximális figyelmet fordít a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni megsegítésére.

Óvodapedagógus és dajka összehangolt munkája hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. Dajkáink azonosulnak az óvoda gondozó-nevelő tevékenységének céljaival, feladataival, ismerik csoportjuk nevelési elképzeléseit, ezek szellemében, az óvodapedagógusokkal szorosan együttműködve végzik munkájukat, részt vesznek a gyermekek gondozási feladatainak ellátásában, az óvodák helyiségeinek tisztántartásában, az udvar alakításában, szépítésében.

Az alkalmazotti közösségünk minden tagjaitól elvárjuk:

- Munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal járuljanak hozzá az intézményegység nevelési feladatainak megvalósításához.
- Munkájukban tükröződjön a gyermekek szeretete, elfogadása, tisztelete.
- Kulturált magatartással és beszédmintával segítsék a gyermekek nevelését.
- Maximálisan biztosítsák a gyermeki jogok érvényesülését.
- A napi élet megszervezésénél vegyék figyelembe valamennyi gyermek aktuális állapotát, szükségleteit, terhelhetőségét.

11.2. Tárgyi feltételek

Arra törekszünk, hogy az óvoda tárgyi környezete a mindenkori előírásokkal összhangban biztosítson megfelelő, biztonságos környezetet a gyermekek fejlődéséhez és az óvodapedagógusok munkájához.

A gyermekek számára esztétikus, otthonos, derűs, vidám óvodai körülményeket alakítunk ki. Az óvoda és a szülők közös programjainak lebonyolításához megteremtjük a lehetőséget.

Helyi pedagógiai programunk megvalósításához az alábbi eszközök szükségesek:

- játékeszközök,
- mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök,
- zene, ének, énekes játékok eszközei,
- anyanyelvi nevelés, kommunikációs képességek fejlesztését segítő eszközök,
- képeskönyvek, bábok, mesedramatizálás eszközei,
- értelmi képességeket, készségeket fejlesztő eszközök,
- ábrázoló, alakító tevékenységek eszközei
- képességfejlesztő eszközök,
- természeti, emberi, tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök,
- munka jellegű tevékenységek eszközei,
- udvari játék és mozgásfejlesztő eszközök.

Az óvodákban szükséges eszközök és felszerelések jegyzékét a 11/1994. MKM rendelet tartalmazza. Ezek beszerzésére, folyamatos pótlására, korszerűsítésére szükség van. A további eszközbeszerzéseket, átalakításokat és modernizálásokat költségvetési forrásból, pályázatokon nyert forrásokból, alapítványi, szülői támogatásból és szponzori felajánlásból szeretnénk elvégezni.

11.3. Az óvodai élet megszervezése, a tevékenységek szervezeti keretei

Intézményeinkben a teljes nevelési folyamatot vegyes/részben osztott csoportokban szervezzük. A csoportok életének megszervezésekor legfontosabb szempont az óvodáskorú gyermek igényeihez, szükségleteihez való alkalmazkodás. Ezért figyelünk az óvodai élet ritmusának kialakítására, a folyamatosságra, amely kiterjed az egésznapos nevelési folyamatra, továbbá figyelembe vesszük a gondozási tevékenységek kiemelt szerepét, és a helyi szokásokat, igényeket. A legnagyobb hangsúlyt a játékra helyezzük, de kiemelt helyet kap a szabad levegőn való tartózkodás, valamint a mozgás is. A napirendjeinket a folyamatosság, stabilitás és rugalmasság jellemzi. A stabil pontok adják a rendszerességet, melynek ismerőssége a gyermek biztonságérzetét növeli, míg a rugalmasság a gyermek alapvető szükségleteinek, érdeklődésének kielégítését célozza. A napirendben rendszeresen ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak, beépülnek a gyermek személyiségébe, szokássá válnak. Gyermekeink jó közérzetét a személyes odafigyelés, törődés, a gyermek egyéni igényeinek figyelembevétele biztosítja. Segítő, támogató jelenlétünkkel biztosítjuk az önállóságra való törekvéseket. Naponta sor kerül aszervezett és spontán, gyermeki igényeket, ötleteket felhasználó mozgásra, levegőzésre. Törekszünk arra, hogy a gyermek szabad játéktevékenysége hosszantartó, zavartalan legyen. A tanulási tevékenységek megvalósításához az óvodapedagógus a gyermek számára differenciált, párhuzamosan végezhető tevékenységeket szervez.

Az óvodai élet szervezeti keretei:

- napirend, hetirend,
- nagyobb tematikus egységek, projektek.

A hetirend és a napirend biztonságot, stabilitást, nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai környezetet teremtenek a gyermekek számára. Napirendünket a rugalmasság és a folyamatosság jellemzi, melyben a játéknak kitüntetett szerepe van.

A gondozási tevékenységek szervesen illeszkednek intézményeink napirendjébe. Az óvodapedagógus nevelő munkáját a gondozás folyamatában a dajka segíti.

11.4. Intézményeink általános napirendje

Időintervallumok	Napirendi tevékenységek
Óvoda nyitásától ebédig	<ul style="list-style-type: none"> • reggeli fogadás, • szabad játék, • közben: <ul style="list-style-type: none"> ○ folyamatos reggeli ○ kínált és választható tevékenységek párhuzamos szervezéssel • udvari játék • tisztálkodás
Ebédttől hazamenetelig	<ul style="list-style-type: none"> • ebéd • tisztálkodás, fogmosás • csendes pihenő előkészítése, mese, csendes pihenő/alvás • folyamatos ébredés • tisztálkodás • uzsonna • szabad játék • kínált és választható tevékenységek hazamenetelig
<p>Hetirendünkben kötött formája van a testnevelés foglalkozásoknak, a külső világ megismerését célzó sétáknak, kirándulásoknak, s alkalmanként a művészeti tevékenységeknek. Ezen tevékenységek egyéni és csoportos foglalkozások keretein belül valósulnak meg. Időtartamuk 5-35 perc.</p>	

12. AZ ÓVODAI NEVELŐMUNKA DOKUMENTUMAI, TERVEZÉS

Intézményünk dokumentumrendszere

Felvételi előjegyzési napló

A felvételi és előjegyzési napló a felvételre jelentkező gyermekek adatainak rögzítésére szolgál. Fel kell benne tüntetni többek között a gyermekek és szüleik adatait, a szülő felvétellel, ellátással kapcsolatos igényeit, az óvodavezető javaslatát, a felvétellel kapcsolatos döntést, annak időpontját, a felvétellel kapcsolatos fellebbezés időpontját és iktatószámát, a felvétel időpontját.

Felvételi és mulasztási napló

Az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A gyermeket akkor lehet a felvételi és mulasztási naplóból törölni, ha az óvodai elhelyezése megszűnt.

Intézményi éves munkatervek

Az óvodai nevelés helyi rendjének szabályozó dokumentumai. Tagóvodánként leírják az előző nevelési év eredményeit, s vázolják az adott nevelési év feladatainak operatív terveit.

Rögzítik:

- az óvodai nevelés nélküli munkanapokat,
- a szünetek időtartamát,
- az óvodai élethez kapcsolódó ünnepek megünneplésének időpontját,
- az előre tervezhető nevelőtestületi értekezletek, szülői értekezletek, fogadóórák időpontját,
- az intézmény bemutatkozását szolgáló pedagógiai célú óvodai nyílt nap tervezett időpontját,
- minden egyéb, a nevelőtestület által szükségesnek ítélt kérdést.

Éves tervek, tematikus tervek vagy projekttervek

Tartalmazzák az adott ismeretszerzési, tevékenységi ciklus ütemezését, módszer és eszközkészletét, cél és feladatrendszerét, a tevékenységeken belüli fejlesztési lehetőségeket. A differenciálás módját és a tevékenység keretében elkészült produktumokat. A tematikus, vagy ütemterv formájának, konkrét időkeretének meghatározása az adott nevelőtestület kompetenciája, mely minden óvodapedagógus számára kötelező érvényű. Tervezésnél nem az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal, sokoldalú megközelítésre helyezük a hangsúlyt. Az egyes műveltségi területeket tervezésekor minél több komplex tevékenység tervezésére törekszünk.

Csoportnapló

Biztosítja a helyi pedagógiai program és az intézményi éves munkatervben meghatározott feladatok alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálását, a tervezési folyamatok egymásra épülését, a pedagógusok módszertani szabadságát és szakmai önállóságát. Tartalmazza az adott csoport hetirendjét, napirendjét, az óvodapedagógusok feladatait a különleges nevelési igényű gyermekek igényeinek kielégítést, a differenciálási lehetőségeket. Intézményeinkben a csoportnaplók szerkesztése a jogszabályi keretek figyelembevételével helyi szinten történik.

Nevelési terv

Nevelési tervet a differenciálás és az egyéni bánásmód elvét figyelembe véve félévente készítünk, keretrendszerét az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja adja. A tervek megvalósulását az adott időszak elteltével értékeljük. Az értékelés, a következtetések levonása határozza meg a következő tervezési időszak fejlesztési tartalmát. Az aktuális nevelési terv a gyermekcsoport szabály- és szokásrendszeréhez, a nevelés fő feladataihoz, s az addig elért fejlettségi szinthez igazodik.

Szervezési feladatok terve

A féléves dokumentum rögzíti a különböző aktuális tennivalóinkat és a velük kapcsolatos szervezési feladatokat pl.: szülői értekezlet, ünnepeink, kulturális rendezvények látogatása, stb.

Reflexiók

A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata. Ezek a tervezés ciklusaihoz illeszkednek. Az értékelés tapasztalatai adják a nevelőmunka további tervezésének alapjait.

Gyermek egyéni fejlődési dokumentációja

A törvényi előírásoknak megfelelően a gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük, dokumentáljuk minden tagóvodában. A fejlődést nyomon követő dokumentumrendszer tartalmazza a gyermek korai fejlődésének anamnéziséét, aktuális állapotának rögzítését és egyéni fejlesztési programjának meghatározását. Anamnézis: az ismerkedés első eszköze, a gyermek korai fejlődési jellemzőiről. A normál fejlődési irányt követő gyermekek fejlődésének nyomonkövetése évi két alkalommal, a speciális gondozást, gondoskodást, fejlesztést igénylő gyermekek esetében negyedévente történik.

Anamnézis

Az anamnézis felvétele során a gyermek óvodáskorát megelőző fejlődés ütemét térképezzük fel. Képet kapunk az anya terhességének, a gyermek születésének körülményeiről, a mozgás, beszéd, szocializáció fejlődésének alakulásáról. Ezen ismeretek a gyermekek mielőbbi megismerését, az egyéni képességekhez igazított fejlesztését segítik.

DIFER mérés dokumentumai

A gyermek 4 éves korában bemeneti mérést, a gyermek iskolába lépése előtt kimeneti mérést végzünk. Ezek eredményei a gyermekek egyéni dokumentációjába kerülnek, az eredményekről a szülőket fogadóóra keretében tájékoztatjuk.

További dokumentumok

Gyermekrajzok, más gyermekalkotások, gyermekmunkák, családlátogatások tapasztalatainak rögzítése.

A gyermek portfóliója

A gyermekek anamnézise, fejlődésük nyomonkövetése, az elvégzett mérések eredményei, családlátogatások dokumentumai, vizsgálati eredmények (TKVSZB, nevelési tanácsadó...) és a gyermek óvodai alkotásai adják a gyermek személyes portfólióját.

13. AZ INTÉZMÉNYEK KAPCSOLATRENDSZERE

Nevelési stratégiánk egyik legfontosabb eleme a gyermekek harmonikus, egészséges fejlődését szolgáló együttműködés kialakítása és fenntartása a különböző kapcsolódási pontokon álló szervezetekkel és szakemberekkel:

- az intézménybe járó gyermekek családjával,
- az intézményes nevelés társintézményeivel (bölcsőde, iskola),
- a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal,
- gyermekvédelmi intézményekkel,
- egészségügyi szolgálatokkal, különösen a védőnői hálózattal,
- a szociális segítségnyújtás intézményeivel,
- támogató civil szervezetekkel,
- szakmai szolgáltatókkal.

13.1. Az óvoda és a család

Gyermekeink egészséges fejlődése, személyiségük kibontakoztatása érdekében, és az esetlegesen felmerülő problémák mielőbbi oldása céljából fontosnak tartjuk a kölcsönösen segítő, korrekt óvoda-szülő kapcsolat kialakítását. A családdal való eredményes együttműködéshez nélkülözhetetlen az óvónők empátiája, gyermekismerete, pedagógiai és pszichológiai felkészültsége és a gyerekek fejlődéséért érzett felelőssége. A pedagógus az együttműködés kialakításában kezdeményező fél. Az együttműködés során tapintatos, türelmes, elfogadó, toleráns és diszkrét, figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda és család együttműködésének formái

Családlátogatás

Célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a kisgyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a családi nevelés elveiről, szokásairól. A kisgyermek érdekében szükség szerint a gyermekvédelmi felelőssel együtt végzik ezt. Az első családlátogatást még kiscsoportban meg kell szervezni, később többször is, ha ez indokolt a gyerek fejlődése szempontjából. A családlátogatás tapasztalatait írásban rögzítjük. Családlátogatásra a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor.

Beszoktatás, befogadás

Célja az óvodába érkező gyermekek szociális átmenetének, beilleszkedésének segítése. Beszoktatásra azért van szükség, mert a gyermek minden esetben számára ismeretlen új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik akár családjából, akár bölcsődéből érkezik. A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családias légkör megtapasztalásával vagy ennek ellenkezőjével.

A befogadás formái:

- nevelési év megkezdése előtti ismerkedés
- anyás beszoktatás
- fokozatos beszoktatás.

A beszoktatás lehetőségéről a szülőket beiratkozáskor tájékoztatjuk, és arra motiváljuk őket, hogy gyermekük igényeit figyelembe véve éljenek az adott beszoktatási lehetőségekkel.

A közös programok, ünnepek

Céljuk lehetőséget teremteni a család és óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének megismerésére, szemlélet formálására, nevelési elvek közelítésére. A közös programok nemcsak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket, s az ezekre való felkészülést.

Nyílt nap

Célja az óvodai élet tevékenységrendszerébe való bepillantás lehetőségének biztosítása. A nyílt napokat a tagintézmények eltérő tartalommal és időpontban szervezik.

Fogadóóra

Célja a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről, félévenként írásos és szóbeli formában. Megtartását személyre szabottan, igény szerinti, időpontban valósítjuk meg. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a kisgyermekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát szülő és óvónő egyaránt kezdeményezheti.

Szülői értekezlet

Célja az óvodát, a csoportot, a gyermekeket, a szülőket érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleges problémák megbeszélése. Az óvónő feladata a szülők tájékoztatásán kívül, véleményük meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. A szülői értekezleten jelenléti ív írása és jegyzőkönyv készítése kötelező.

13.2. Az óvoda és az iskola

A kapcsolatfelvétel, kapcsolattartás célja a gyermekek óvodából iskolába való átmenetének, sikeres beilleszkedésének segítése. Az intézmény éves munkatervében és a tagóvodák éves feladatterveiben rögzítjük a kapcsolattartás módját és az együttműködést célzó tevékenységeket.

13.3. Pedagógiai Szakszolgálatok

Az együttműködés célja a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődésének elősegítése az óvodai nevelést kiegészítő speciális szolgáltatások, terápiák igénybevitelével és az együtt gondolkodással, összedolgozással.

13.4. Gyermek és Ifjúságvédelemi Intézmények

Célunk a gyermekvédelmi törvénynek megfelelő figyelő szolgálat és jelzőrendszer működtetése a hátránycsökkentés, megelőzés és az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az óvoda gyermekvédelmet koordináló pedagógusa által.

13.5. Közművelődési intézmények

Célunk a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó kulturális és művelődési programokon, rendezvényeken való részvétel biztosítása s ezáltal kultúrára nyitott, fogékony gyermekek nevelése.

13.6. Egészségügyi intézmények

Célunk a törvényi előírásoknak megfelelő vizsgálatok, mérések végzése, a gyermekek egészséges fejlődésének segítése, a prevenció életszemlélet alapozása.

13.7. Zala Vármegyei Pedagógiai Oktatási Központ

Célunk a szakmai szolgáltatások igénybevételével pedagógiai munkánk színvonalának és hatékonyságának emelése.

13.8. Külhoni magyar óvodák

Célunk kapcsolatkeresés, kapcsolatépítés. Lehetőségeink szerint részvétel a Kárpát-medencei magyar nyelvű óvodák között alakulóban lévő szélesebb körű szakmai együttműködésben.

14. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

14.1. Játék

Az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége a játék. A gyermeki játéktevékenység valóságot tükröz, megmutatja a gyermek benső állapotát, s egyúttal örömforrásként, feszültségoldó terápiaként szolgál. A játék a gyermeki személyiségformálás legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a tevékenységre, tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.

Az óvodapedagógus a játéktevékenységek feltételeinek megteremtése mellett (hely, idő, eszköz, légkör) a szükség és igény szerint együtt játszással, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival a gyermeki játékszükséglet kielégítését és a játékba ágyazott komplex személyiségfejlesztést biztosítja. Az óvodapedagógus játékban való tudatos

jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását és a szociális kompetenciák alakulását is.

Célunk: Vegyes életkorú csoportjainkban minden gyermek találja meg egyéni igényének megfelelő játékot, melyben feldolgozhatja, kijátszhatja pozitív és negatív élményeit, s a különböző játéktípusok - gyakorlójátékok, szerepjátékok, barkácsolás, dramatizálás, bábozás, építés, konstruáló játékok, szabályjátékok – segítségével megismerhesse, kibontakoztathassa képességeit.

Feladataink:

- A szabad játékhoz szükséges nyugodt légkör biztosítása, a hely megteremtése.
- A megfelelő játékeszközök beszerzése, kiegészítése és készítése.
- Inger gazdag környezet biztosítása a szerepjáték kialakulásához, melyben a gyermekek újra élhetik élményeiket, szimbólumalkotási képességük gazdagodik (közös programok szervezése, ünnepek jelentősége).
- Az óvodapedagógusok tudatos jelenlétének biztosításával a játék indirekt irányítása.
- A szociális kreativitás fejlesztése: együttműködési képesség, magatartási és viselkedési módok kialakítása, társas kapcsolatok formálása, konfliktustűrő képesség fejlesztése.
- A gyakorló játék iránti igény biztosítása minden korcsoportban: hang és beszéd játékos gyakorlása, ritmikus mozgást gyakorló játék, eszközök, játékok rakosgatása, különböző anyagokkal (homok, víz, papír stb.) való játék.
- A barkácsoláshoz szükséges anyagok és eszközök biztosítása.
- A barkácsolásban a gyermeki fantázia, ötletek kibontakozásának biztosítása, a gyermeki tervek, célok megvalósulásának támogatása.
- A bábjáték feltételeinek megteremtése, a bábjáték, mint sajátos nevelési tényező lehetőségeinek kihasználása, s általa a gyermek személyiségének megismerése és formálása.
- Szerkesztő készség és kreativitás fejlesztése az építő és a konstruáló játék terén.
- A játék folyamatosságának biztosítása a napirend szervezésében, kiemelt jelentőségének hangsúlyozása a játékra fordított idő meghatározásában.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek képessé válnak a számukra örömet, megnyugvást és fejlődést biztosító játéktevékenységek, játéktémák kiválasztására.
- Szívesen kapcsolódnak be társaik játékába, igényükké válik a közös játék.
- Ismerik a játszóhelyek, a játékeszközök helyét, képesek a játékeszközöket kreatívan és rendeltetésszerűen is használni.
- Játékukban önállósodnak, kezdeményező megnyilvánulásaik előtérbe kerülnek, képesek játékhelyzetek teremtésére.
- Önként képesek a maguk alkotta játékszabályok betartására.
- Ismerik a barkácsoláshoz, építéshez és egyéb kreatív tevékenységhez szükséges anyagok tulajdonságait, eszközök helyét, a használat módját.
- Bátran és kreatívan megvalósítják elképzeléseiket, hoznak létre modelleket, segítenek a játékeszközök javításában.
- Gyermeki képzeletüket, fantáziájukat játéktevékenységeikben bátran érvényre juttatják.

14.2. Verselés, mesélés

Gyermekeink anyanyelvi kultúrájának és műveltségének megalapozását az igényességgel megválasztott gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok indítják el. A mese a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének egyik legfőbb segítője. Arra törekszünk, hogy a gyermekek szívesen hallgassák a mondókákat, verseket, meséket. A mese alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének alakítására. Visszatükrözi a gyermeki szorongást miközben feloldást és megoldást is kínál. Fokozatosan építjük be irodalmi nevelésünkbe a népi mondókákat, halmozó és láncmeséket, verseket, verses meséket, állatmeséket, novellameséket, tündérmeséket, elbeszéléseket és magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeit, meséit és a hosszabb, esetleg folytatásos prózai műveket. Az irodalmi élmények hatására a kezdetben csak "befogadó" gyermekből "előadó" válik, s játékában, nyelvi kifejezőképességében fejlődés tapasztalható. Gyarapodik szókincsük, csiszolódik kiejtésük. A későbbiekben így válhat lelkes olvasóvá, színházlátogatóvá, művelt emberré. A népmesék és népi mondókák nyelvművelő, hagyományörző hatása abban van, hogy ritmusuk a magyar észjárás tagolását, dallamuk a magyar beszéd természetes hanglejtését követi. A ritmus, a mozdulat és a szavak egységével a gyermekeknek érzéki-érzelmi élményeket, biztonságot nyújtanak.

A magyar népmesék a népi erkölcsi szabályok legjobb közvetítői, hiszen a népmesékben gyengét, a kicsit védelmezni, óvni kell, a vándort be kell fogadni, az éhezőt meg kell kínálni, segíteni kell a jó és az igazság győzelmét, a gonosz és a hazug bűnhődését.

Célunk: A könyv, az irodalom, a művészet iránti érdeklődés megalapozása. A gyermekek érzelmi, értelmi, szociális és erkölcsi fejlődésének előmozdítása élményt nyújtó irodalmi élmények biztosításával.

Feladataink:

- A mesélés, verselés beépítése a mindennapok tevékenységei közé.
- Élményszerű előadásmóddal esztétikus irodalmi élménykövetítés.
- Az anyanyelv szeretetére, ismeretére és megbecsülésére nevelés.
- A felhasznált irodalmi anyag igényes összeállítása.
- Az óvodás korú gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel.
- A gyermekek absztrakt gondolkodásának elősegítése, memória, intelligencia, kreativitás elősegítése, belső képvilágának fejlesztése.
- Magyar gyermekköltészet, népi dajkai hagyományok felkínálása mindennapos mondókázásra, verselésre.
- Népi értékek, hagyományok, klasszikus és kortárs irodalmi művek közvetítése.
- Az irodalom szeretetének megalapozása, az olvasásra nevelés elindítása.
- Az elalvás előtti meséléssel a gyermekek biztonságérzetének elérése, ellazulásuk elősegítése.
- A beszoktatás időszakában végbemenő ölbéli játékokkal, mondókákkal a gyermek és az óvodapedagógus közötti személyes kapcsolat kialakítása.
- Elősegítjük, hogy a gyermekek önállóan elmondhassák, megfelelő eszközök segítségével.
- Az irodalmi élmény átéléséhez szükséges oldott, nyugodt légkör megteremtése.
- A gyermekek beszédmegértésének, szókincsének, kifejezőkészségének, figyelmének, emlékezetének, fantáziájának fejlesztése.

A felhasznált irodalmi anyag kiválasztásának szempontjai:

- Tiszta, magyar népi hagyományokon alapuló forrásból merítsünk.
- A választott irodalmi anyag feleljen meg esztétikai, erkölcsi normáknak, a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének.
- Feleljen meg az óvónő egyéniségének.
- Mondókaválasztás: népi mondókák, hintázók, labdázók, párválasztók, kiolvasók stb.
- Meseválasztás: magyar népmesék, magyarság történetét feldolgozó mondák, műmesék, a környező népek meséi – állat, tündér, tréfás, folytatásos, lánc, verses mesék.
- Versválasztás, népköltészeti alkotások, klasszikus és mai gyermekversek.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek várják és igénylik a mesét, verset.
- Saját kezdeményezésre is szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak, verselnek.
- Képesek önállóan elmondani az ismert verseket és néhány mesét.
- Átélt élményeiket összefüggő beszédben adják vissza.
- Beszédfegyelmük kialakul.
- Megfelelő fejlettségi szintre jut gondolkodásuk, fantáziájuk, figyelmük, beszédképességük, aktív és passzív szókincsük.
- A könyvek használatára való igény kialakul bennük. Vigyáznak a könyvek épségére.

Az irodalmi élmény közvetítésének eszközei:

- Bábok, paraván, szemléltető képek, szemléltető eszközök,
- Mesetarisznya, mesepárna, mesegyertya
- Maskarák, ruhadarabok, fejdíszek, kellékek
- Játékeszközök, barkácsoló eszközök, kincses láda,
- Mesekönyvek, ismeretterjesztő könyvek,
- Smart TV, projektor, vászon, internet.

14.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A zenei anyanyelv az óvodáskorú gyermek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek felszínre hozója, a képzeleti tevékenység beindítója, a kreatív megnyilvánulások terepe.

A zenei tevékenységnek nincs meghatározott időpontja, időtartama intézményeink hetirendjében, napirendjében, mert megjelenik az óvodai élet minden pillanatában. Az élménynyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés az együvé tartozás örömét, s az önmagukban rejlő lehetőségeket is.

Célunk: A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, a zene megszerettetése. A közös éneklés, a közös játék által a közösségi érzés alakítása, szociális képességek fejlesztése, magyarságtudatuk alapozása. A mindennapi énekes és zenei játékok által a gyermekek zenei ízlésének fejlesztése, zenei anyanyelvük alapjainak lerakása.

Feladataink:

- A gyermekek zenei élményhez juttatása, zenei ízlésük formálása kötött és spontán módon.
- Mindennapos mondókázás, énekelgetés lehetőségének megteremtése.
- A zenei hallás, - emlékezet, - alkotó kedv fejlesztése, zenei anyanyelv kialakítása.
- Tempó és ritmusérzék fejlesztése, ritmushangszerek használatának megismertetése.
- A gyermek- és néptáncok, népi játékok megismertetése, alapmozdulatok elsajátítása.
- Az énekes népi játékok által a gyermekek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakítása.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál a nemzetiségi, etnikai kisebbségi csoportok zenei kultúrájának bemutatása.
- A hagyományápolás keretén belül a magyar népszokások, rigmusok és dallamok megismertetése.
- A környezetük hangjaiban rejlő szépségek felfedeztetése (a darázs döngicsélése, a harkály kopogása, az eső koppanása, a gépek hangja stb.).
- A zenehallgatási igény kialakítása.
- A zenei tehetséggondozás megvalósítása.
-

Eredményességi mutatók:

- Tudnak természetes tempóban körbe járni, segítség nélkül tempót tartani, biztosan hangoztatják az egyenletes löktetést.
- Bátran és önállóan énekelnek 5-6 hang terjedelmű dalocskákat.
- Képesek egyszerű dallam visszaéneklésére, megadott ritmus visszaadására.
- Törekcsenek a megismert dalok, dalos játékok tisztán, szép szövegkiejtéssel való éneklésére.
- Képesek a zenei fogalompárok (halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú) önálló felismerésére, érzékeltetésére.
- Tudnak egyszerű táncos mozdulatokat utánozni, 2-3 elemű mozgássorozatot zenére összekötni.
- Ismerik és bátran éneklék az ünnepkörökhöz kapcsoló dalocskákat.
- Kifejlődik zenei érzékük, műveltségük alapja.
- Képesek egyszerűbb hangszerek használatára.
- Felismerik néhány hangszer hangját.
- A zene által keltett élményeiket képi módon is megjelenítik.

A felhasznált zenei anyag kiválasztásának szempontjai:

A gyermekek hangterjedelmének, életkori sajátosságainak, a magyar népi kultúra hagyományainak megfelelő mondóka és dalkészlet kiválasztása.

Magyar népi énekes – mozgásos játékok, magyar népszokások és hagyományok dalai, játékaik, környező népek dalai, a gyermekeknek írt műdalok.

A zenei élmény közvetítésének eszközei:

- Ritmushangszerek: dob, cintányér, triangulum, fúruya,
- Népi hangszerek,
- Hangszerkészítés kellékei,
- Az óvodapedagógusok hangszerei,

- Zenehallgatás eszközei: cd lejátszó, Smart TV, internet
- Fejdzszek, bábok, szalagok táncruhák.

14.3.1. Így tedd rá! Játékos mozgásfejlesztő program

„Nyelvünk és történelmünk ismerete nélkülözhetetlen kulcsa létünknek. Az ismereteken túl azonban valódi identitásunkat, a világban való értékünket kizárólag kultúránk megéléséből nyerhetjük, melynek átadása ma kiemelt feladata kell, legyen minden pedagógiai területnek.”²

Balatoni Katalin

Sárhidai tagintézményünk az „Így tedd rá!” elnevezésű népi játékokra, népzeneire épülő, énekes-táncos mozgásfejlesztő programot helyi sajátosságként alkalmazza ének-zenei tevékenységeiben és a mindennapi nevelés rendszerében.

Kiemelkedő munkájuk és a program iránti elkötelezettségük elismeréseként Zala megyében elsőként referenciantézményi címet szereztek. A tervezet elemeit belső tudásmegosztás formájában adják tovább az intézményegység kollektívájának, akik pedagógiai szabadságukkal élve használják azokat saját nevelési repertoárjukban.

A program alappillére a hagyományőrzés, melyet egy könnyen elsajátítható sajátos jelrendszer segítségével visz közelebb a gyermekekhez. A táncos játékok olyan pedagógiai funkciókkal bírnak melyek a mozgásfejlesztés leglényegesebb területeinek, az eszközhasználat elsajátításának, a szabálytisztelet, szabálytudat alakulásának, konfliktuskezelés elsajátításának, az empátia fejlődésének és a kooperáció begyakorlásának irányába hatnak.

Az alkalmazás során elsősorban a játékélmény kerül előtérbe, nem a produkció. A megvalósítását különféle eszközök segítik: színes tulipánok (piros, kék, sárga, zöld), dió, gumiszalagok, babzsákok, korongok, ugróiskolák. Ezek az eszközök arra motiválják a kicsiket, hogy a mozgásformákat, tánclépéseket könnyen és gyorsan elsajátítsák.

Célunk: A szülőföld, a népi kultúra értékének megőrzése, átörökítése a népdal, az énekes népi gyermekjátékok, népszokások és a népi hangszerek megismertetése által.

Feladataink:

- Játékos formában, a hagyományos népi játékok segítségével fejlesszük a gyermekek mozgáskészségét, hogy észrevétlenül sajátíthassák el a magyar néptánc alapjait.
- A közös játék öröme, az egymásra figyelés, az azonos élménybe való belefeledkezés és közösségépítés.
- A népzene, néptánc, népi játék közös megélésével az alábbi készségek, képességek fejlesztése: térészlelés, téri tájékozódás, téri orientáció,
 - testtudat, énkép,
 - auditív, vizuális észlelés, megfigyelés, emlékezet, figyelem,
 - verbális készség, nyelvi kifejezőkészség és kommunikáció,
 - motoros képességek, mozgáskoordináció, lateralitás, tartás-ellentartás koordináció,
 - éneklési készség, ritmusérzék, zenei hallás fejlesztése

² <https://igyteddra.hu/>

- egymáshoz való alkalmazkodás, együttműködés képesség, páros viszony, szemkontaktus
- idői összefüggések, sorrendiség
- logikai és stratégiai gondolkodás, szabálytudat és kreativitás
- esztétikai érzék, ízlés.

Eredményességi mutatók:

A program nagy hatással van a gyermekek személyiségfejlődésére, az Így tedd rá! módszerrel nevelt gyermekek toleránsabbak, szabálytudatuk kifinomultabb, könnyebben kezelik a konfliktusokat, társas viszonyaik is pozitívabban alakulnak. A kevésbé bátor gyermekek is maradandó élményeket szerezhetnek, a játékok nagy részét pedig otthon is feleleveníthetik.

14.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A vizuális nevelés magába foglalja a befogadást, megismerést, az alkotást és az alkotáshoz szükséges technikai ismereteket. A rajzolás, mintázás, festés és kézimunka speciális játéktevékenység, a gyermek első alkotó tevékenysége. A gyermekek vizuális alkotó tevékenysége által betekintést nyerhetünk érzelmeik, vágyaik, szorongásaik, örömeik, fantáziájuk és élményeik világába, képet kaphatunk személyiségük irányultságáról. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különféle fajtái és a műalkotásokkal való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. E tevékenységek által komplex módon fejleszthetők értelmi képességeik, vizuális érzékelésük, fantáziájuk, észlelési, emlékezeti képességeik, képi gondolkodásuk, alkotóképességük, esztétikai érzékenységük. Az óvodai élet során sokféle tevékenységre biztosítunk lehetőséget: építés, plasztikai munkák, képalakítás, festés papírra, textilre, rajzolás, fonás, barkácsolás, gyöngyfüzés, tojásfestés, mézeskalács készítés.

A különböző technikák megvalósításához szükséges eszközök, anyagok a gyermekeink rendelkezésére állnak, használatuk elsajátításában, tulajdonságaik felfedezésében pedig az óvodapedagógusok nyújtanak segítséget.

A környezettudatos fogyasztási szokások megalapozása, a fenntarthatóságra nevelés céljából odafigyelünk az újrahasznosítási, feldolgozási technikák megismertetésére, alkalmazására pl. barkácsoláskor maradék anyagokat használunk vagy az egyik oldalán már használt papírra rajzolunk. A spontán ábrázolás lehetőségét egész nap folyamán biztosítjuk.

Célunk: A rajzolás, mintázás, festés, kézimunka eszközkészletével hozzásegíteni a gyermekeket a tárgyi világ megismerésében, megértésében és feldolgozásában és kreatív újraalkotásában. A műalkotásokkal, a népművészet elemeivel, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés során a gyermeki személyiség komplex fejlesztése.

Feladataink:

- Az érdeklődés felkeltése az ábrázoló tevékenységek iránt.
- Az ábrázoló tevékenységekhez szükséges anyagok, eszközök biztosítása az egész nap során.
- Az eszközök, anyagok tulajdonságainak megismertetése, a hozzájuk kapcsolódó technikák, eljárások bemutatása, elsajátíttatása.

- A képi, - plasztikai, - konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.
- Szín, - arány, - és formavilág gazdagítása.
- Manuális képességek fejlesztése és a helyes ceruzafogás alakítása.
- Az emlékezet, megfigyelés, képzelet és gondolkodás fejlesztése.
- Gyermekalkotók kedvének erősítése - dicséret, alkotások közösségi rendezvényen való bemutatása és a tehetségek bátorítására.
- A tevékenység örömeinek megéreztetése, az alkotási igény kialakítása, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására nevelés.
- Gyermeki személyiség fejlesztése, hazafias lelkület alakítása magyar műalkotások, népművészeti alkotások, nemzeti szimbólumok megismertetésével.

Eredményességi mutatók:

- Képzalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Fejlődik képi, plasztikai, valamint térbeli komponáló képességük, gazdagodik fantázia világuk.
- Örömmel, bátran biztonságosan használják az ábrázolás eszközeit.
- Élnek az alkotás, létrehozás lehetőségeivel.
- Megismerik a népi, díszítő művészet alapjait, elemeit.
- Fokozott önállósággal alkalmazzák a megismert technikákat.
- Emberábrázolásukban megjelennek részlet részformák, egyszerű mozgások.
- Díszítő munkájukban érvényesül a forma, a nagyság, vagy a szín változatossága, ritmusa.
- Megfelelő értékítélet alakul ki bennük, véleményt tudnak alkotni saját és mások alkotásairól.
- Becsülik környezetük esztétikai értékeit.
- Rendelkeznek az iskolai tanuláshoz szükséges finommotorikával és szem-kéz koordinációval.

A vizuális élmény közvetítésének eszközei:

- Színes ceruzák, zsírkréták, filctollak,
- Vízfestékek, ujjfestékek, temperák, ecsetek, tálak, festőhengerek, szivacsnyomdák,
- Különböző vastagságú, minőségű, színű és formájú papírok,
- Gyurma, agyag, lisztgyurma, gyurmatábla, kiszúrók, hengerek, gyurmakések,
- Ollók, különböző minőségű ragasztók, színes fonalak, színes textildarabok,
- Hurkapálcák, spatulák, zseníliák, gombok, szalagok, dobozok,
- Növényi magvak, termések, növényi részek, rafiák,
- Építés, alakítás, térformálás és barkácsolás egyéb eszközei.

14.5. Mozgás

A testmozgás kisgyermekkorától kezdve természetes belső igény. A mozgásos tevékenységek során szerzett tapasztalatok érthető és jól feldolgozható információkat jelentenek, ezért a mozgásnak az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepe van. Mozgás közben a kisgyermek nem csupán tapasztalatokat gyűjt, tréningezi testi képességeit, fejlődik csont- és izomrendszere, alakul mozgáskoordinációja, pontosabbak, önállóbbak, finomabbak lesznek mozdulatai. Egyre több mozgásformát lesz képes elvégezni, képessé válik mozgásának, viselkedésének tudatos irányítására. A mindennapi mozgás kedvezően befolyásolja az egész

szervezet fejlődését, hozzájárul a légző-keringési rendszer teljesítőképeségének növeléséhez, fontos szerepe van a megelőzésben, az egészség megőrzésében, megóvásában. A 3-7 éves gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékokban gazdag, az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító testi nevelés nélkül. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi, akarati fejlődés kedvező egymásra hatása. A mozgásfejlesztés óvodáinkban a mindennapok kiemelt tevékenysége. A spontán, a szabad játék keretében végzett mozgásos tevékenységeket szervesen egészítik ki az irányított mozgásos tevékenységek. Utóbbiaknak fontos szerepe van a gyermekek erő s állóképességének fejlődésében, amelyek hatással vannak szervezetük teherbíró képességére és egészséges fejlődésére, valamint a helyes testtartáshoz szükséges izomegysúly és vázizomzat kialakulására.

A mozgásfejlesztés megvalósítási területei:

- szabad játékban a gyermek spontán, természetes mozgása közben,
- az udvari mozgásfejlesztő játékok, mozgásfejlesztő tevékenységek során,
- irányított mozgásos tevékenységekkel (mindennapos testnevelés, testnevelés foglalkozás, egyéni mozgáskészség fejlesztés)
- Igény és lehetőségek szerinti csoportos mozgásfoglalkozások: néptánc, Bózsik foci, úszás, korcsolyázás...
- egyéb sportesemények.

A szabad játékba ágyazott mozgástevékenység

Óvodáinkban egész évben, az egész nap folyamatában biztosítjuk a gyermekek egyénileg eltérő mozgásigényének kielégítését. E tevékenységben a csoportszobák, tornaszobák adottságaira támaszkodunk, a szükséges eszközrendszert pedig fokozatosan és tudatosan fejlesztjük. Segítjük az eszközök biztonságos használatának megtanulását, begyakorlását. A szabad mozgástevékenység óvónői felügyelettel valósul meg. A játékba integrált mozgástevékenységek keretében a gyermekeknek lehetőségük van a nagymozgások (csúszás, kúszás, mászás, bújás), egyensúlyérzéklet fejlesztő mozgások, térérzékelést, téri tájékozódást fejlesztő játékok választására, az énekes játékok gyakorlására.

Szabad levegőn történő mozgás

Az udvari mozgásos játéktevékenységekhez az intézmények lehetőségeinek függvényében minden mozgásterület fejlesztéséhez biztosítunk eszközöket, így minden kisgyermek saját, szabad választása, egyéni igényei és fejlettségi szintje alapján tevékenykedhet. Napirendjeinkben a szabad levegőn történő mozgáslehetőségek biztosítása prioritást élvez, így a gyermekeknek lehetőségük van a különböző mozgásformák szabadban történő gyakorlására, mozgásigényük sokrétű kielégítésére. A szabadban történő mozgásos tevékenységek során a gyermek maga választhatja meg játékát, játékeszközait és társait, élvezve az óvodapedagógusok jelenlétét és támogatását.

Mindennapos irányított mozgás

A mindennapos testnevelés a gyermekek napi életében fontos szerepet tölt be. Ez a mozgásforma minden gyermek számára kötelező, felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük, testi képességeik fejlődését, a mozgásélmények közös átélését. Ezt a tevékenységet az óvodapedagógusok naponta szervezik a csoportjuk életébe szervesen illő

időpontban. Tartalma dominánsan mozgásos játék, ami bemelegítő és levezető mozgásformákkal egészül ki.

Testnevelés foglalkozás

A testnevelés foglalkozás olyan mozgást megszerettető együttes játék, amely keretében megismerik a gyermekek a különböző mozgásformákat, az ezekhez kötődő szabályokat. Anyagát a nagymozgások: járás, futás, kúszás, mászás, bújás, ugrás, dobás, egyensúly és mozgáskoordinációs gyakorlatok kéziszerekkel végzett mozgástevékenységek és a mozgásos játékok adják. A gyermekek számára heti egy kötelező foglalkozást szerveznek az óvodapedagógusok.

Csoportos mozgásfoglalkozások

Az intézmények keretein belül szervezett mozgásos csoportfoglalkozások az igények és lehetőségek függvényében évente alakulnak. Ilyen lehetőségek a különböző labdajátékok, Bocsik foci program, vízhez szoktatás, korcsolya, néptánc stb. Ezek a csoportos mozgásostevékenységek szervesen hozzájárulnak mozgásneveléssel kapcsolatos céljaink eléréséhez.

Egyéb sportesemények

Az intézményi keretek közt megszervezett gyalogtúra, kocogás, versenyek, versenyjátékok, színesítik a gyermekek mindennapjait, lehetőséget adnak az egészséges életvitel megalapozására, a szülők bevonásával pedig a családok mozgáshoz való pozitív viszonyának alakítására is.

Célunk: A kondicionáló-, és koordinációs képességek, testi kompetenciák fejlesztésével az egészséges életvitel, egészségtudatos magatartás alapozása. A mozgás megszerettetése, a rendszeres mozgás igényének kialakítása és kielégítése.

Feladataink:

- Természetes mozgásigény megőrzése, mozgáskészségek alakítása, a mozgás megszerettetése, ezzel együtt az egészséges életmód alapozása.
- Az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, fejlesztése.
- Vázizomzat fejlesztése, egészséges testtartás kialakítása.
- A szervezet fokozatos terhelésével, a rendszeres testneveléssel, a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének növelésével, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növelésével, az egészséges testtartás kialakításával.
- A nagymozgások, egyensúlyérzék, szem-kéz, szem-láb koordináció, testséma, testkép, rugalmasság, mozgáskoordináció alakítása.
- A természet adta lehetőségek (erdők, dombok) kiaknázása feladataink megvalósításához.
- Pozitív személyiségtulajdonságok erősítése (alkalmazkodó képesség, akarati tényezők) helyzetfelismerő képesség és egészséges versenyszellem alakítása.
- A gyermeknek igényeihez igazodó mozgáslehetőségek biztosítása.
- A szabad levegőn történő mozgás maximális kihasználása.
- Mozgásra inspiráló környezettel, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítésével mozgásmotiváció kialakítása.
- A szükséges és elégséges szabályok meghatározásával és betartatásával mozgásbiztonság kialakítása.

- Az irányított mozgásos tevékenységek anyagának kiválasztásakor a gyermekek fejlettségi szintjének szem előtt tartása.
- A balesetveszélyes helyzetek megelőzése, kiküszöbölése.

Eredményességi mutatók:

- A mindennapi mozgás a gyermekek igényévé, majd szokásává válik.
- Teljesítőképességük életkoruknak megfelelően alakul.
- Mozgástevékenységeiket kitartás, mozgásbátorság jellemzi.
- Mozgásuk összerendezetté, harmonikussá, megfelelő ritmusúvá válik.
- Képesek környezetükben tájékozódni, ismerik, differenciálják a térbeli irányokat.
- Kialakul szem, kéz, szem, láb koordinációjuk.
- Betartják az adott mozgástevékenységhez hozzárendelt szabályokat.
- Szívesen vesznek részt csoportos versenyjátékban, figyelembe veszik csoporttársaik képességeit.
- Kialakul bennük az egészséges versenyszellem, képesek segíteni társaiknak tudnak alkalmazkodni, örüljön a mások sikerének, el tudják viselni a kudarcot.
- Elsajátítják a testnevelési gyakorlatok helyes technikáját – dobások, függések, mászások, futások, járások, ugrások stb. terén.
- Kitartásuk, önfegyelmük, önbizalmuk, önértékelésük erősödik.

A mozgásélmény közvetítésének eszközei:

Tornaszőnyeg, zsámoly, Greiswald tornakészlet, tornapad, karika, tornabot, labdák, ugró- és mászókötel, lengőhinta, gyűrű, bordásfal, szalagok, babzsák, kendő, körkötel, testtölcsér, testhenger, hordó, lépőkövek, bóják, billenőpad, rugós egyensúlyozó, rollerek, biciklik, futóbiciklik, mászóakák, csúszda, futballkapu, kosárlabda palánk, Rotikom, Mozgáskotta készlet...

14.6. A külső világ tevékeny megismerése

A környezeti nevelés a környezeti kultúra megélését és átadását jelenti: az élő és élettelen környezetünkkel való harmonikus együttélést, életmódot, gondolkodást, viselkedésmódot és értékrendszert. Mindezek alapozására legalkalmasabb az óvodáskor, hiszen a szokások már a korai életszakaszban kialakulnak, s az egész életre szóló élmények, benyomások alapvetően határozzák meg a leendő felnőtt környezeti gondolkodását, környezet- és természetvédelmi szemléletét és környezettudatos magatartását. Intézményeinkben a természet szeretetére, ismeretére kívánjuk nevelni a gyermekeket természet közeli élettel, a környezetünk óvásának példájával. Zöld óvodai tevékenységrendszerünkben a megismerés, tapasztalatszerzés, szemléletformálás, prevenció és korrekció együttesével arra törekszünk, hogy a gyermekek, családok és az intézmény tágabb környezete részére olyan ökológiai szemléletet tudjunk közvetíteni, mely a fenntartható fejlődés ügyét szolgálja.

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat. Az óvodai élet tevékenységformái közül a külső világ tevékeny megismerése olyan alappillér, melyhez a további tevékenységformák integrált területként kapcsolhatók.

A külső világ tevékeny megismerésének területei:

- természeti környezet,
- emberi környezet,
- tárgyi környezet,
- hagyományápolás,
- természet-, és környezetvédelem.

A környezet megismerésére nevelés során a természeti és társadalmi környezetben tapasztalható jelenségeket, bekövetkező változásokat, azok hatásait, törvényszerűségeit, az ok-okozati összefüggéseket vizsgáljuk. A tevékenység középpontjában a tapasztalás, vizsgálódás, megfigyelés, a minden érzékszervet megmozgató megismerés áll.

A külső világ tevékeny megismeréséhez kötődő legfőbb témakörök:

- Család, otthon, az összetartozás
- Tájékozódás önmagunkon (testséma)
- Tájékozódás szűkebb-tágabb környezetünkben
- Tapasztalatok szűkebb környezetünk tárgyi világáról
- Közlekedés gyalogosan és járművön. A közlekedési eszközök, szerepük az ember életében
- Ismerkedés a közeli intézményekkel
- Szokások, néphagyományok, nemzeti értékek, nemzeti ünnepek
- Az ember és a természet kapcsolata
- Az évszakok és a növényvilág kapcsolata
- Az évszakok és az állatvilág kapcsolata.

Célunk: A természeti és társadalmi környezet életkori sajátosságokhoz igazított megismertetése, felfedeztetése, melynek során a gyermek olyan tapasztalatok birtokába jut, ami szűkebb és tágabb környezetében való eligazodásához, tájékozódásához szükséges, s egyúttal a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi népszokások, hagyományok szeretetét, védelmét is megalapozza.

Feladataink:

- A megismerő tevékenységek tervezése során az óvodák környezetének adottságainak és a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak figyelembevételével.
- A szűkebb és tágabb környezet iránti kíváncsiság és a megismerési vágy felkeltése.
- A mozgásos és érzékszervi úton történő közvetlen tapasztalatszerzés biztosítása.
- A települések közvetlen környékén történő folyamatos megfigyelések szervezése, évszakok, természeti változások megfigyeltetése.
- A gyermekeket környezettudatos magatartásának alapozása, a természet szépségének, tisztaságának védelmére, az energiaforrások takarékos felhasználására (víz, villany stb.) nevelés.
- A természet, a szülőföld szeretetére nevelés.
- A spontán és irányított formában szerzett tapasztalatok különböző szempontok alapján történő rendszerezésének elősegítése.
- A figyelem és megfigyelőképesség fejlesztése.
- A felfedezés, a rácsodálkozás képességének kialakítása.
- A szituációs játékok módszerének felhasználásával az absztraháló, elvonatkoztató, következtető, általánosító képességek fejlesztése.

- A tapasztalatok gondolkodtató megbeszélésén keresztül a nyelvi kifejezőkészség fejlesztése, szókincs bővítése.
- A társadalom sokszínűségének meggláttatása, a tolerancia, ítélőképesség életkornak megfelelő fejlesztése.
- Embertársaink tiszteletére, szeretetére nevelés.
- Az emberi társadalom normáinak, viselkedési szokásainak megismertetése, elfogadtatása.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek ismerik személyes adataikat, a családon belüli kapcsolatokat.
- Különbséget tesznek az évszakok között, gyönyörködni tudnak a természet szépségében.
- Tudatosul bennük a környezetvédelem jelentősége, részt vesznek elemi természetvédelmi tevékenységekben.
- Felismerik az alapszíneket, színárnyalatokat, azonosítják a tárgyi világ eszközeit, képesek forma, anyag, kiterjedés szerinti csoportosításokra.
- Érzelmileg kötődnek településükhöz, lakóhelyükön elemi tájékozódásra képesek.
- Ismerik a hét napjainak nevét, ezek egymáshoz való viszonyait és a napszakokat.
- Ismerik a testrészeket, érzékszervek nevét, alapvető funkcióit.
- Felfedezik az összefüggéseket a növények fejlődése, az időjárás, az évszakok és az emberi tevékenység között.
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Képes csoportosítani az állatokat aszerint, hol élnek, mivel táplálkoznak, milyen az életmódjuk, hogy gondozzák kicsinyeiket.
- Alkalmazzák állatvédelmi ismereteiket.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szokások, szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket, képesek csoportosításukra.

14.6.1. Zöld óvodai tevékenységek

„A fenntarthatóság pedagógiája a változás pedagógiája: egyik fő célja, hogy a szereplőkben a közös tudás kialakításán és az ehhez vezető folyamat bejárásán keresztül szemléletváltást készítsen elő”³

Intézményegységünk minden óvodája és valamennyi alkalmazottja elkötelezett a környezetvédelem, a fenntartható fejlődés iránt. Fontos számunkra a gyermekek és partnereink megfelelő érzelmi viszonyának kialakítása természeti és társadalmi környezetükhöz, szűkebb és tágabb világukhoz. Példamutató környezetvédelmi munkánkkal és magatartásunkkal kívánjuk megalapozni a hozzánk járó gyermekek ökológiai szemléletét, az élőlények hasznosságának, védelmének fontosságának tudatosulását, a felelősségvállalást. A „zöld szemléletet” továbbadásával arra neveljük gyermekeinket, hogy takarékoskodjanak a Föld kincseivel, szeressék, óvják, védjék környezetük értékeit.

A természetvédelem fontosságát hangsúlyozó jeles ünnepeink:

- Állatok világnapja - október 04.
- Víz világnapja - március 22.
- Föld napja - április 22.
- Madarak és fák napja - május 10.

³ <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/uj-tendenciak-a-fenntarthatosagra-nevelésben>

E jeles napok egységben történő, méltó megünneplésének szervezője Zöld Óvoda Munkacsoportunk.

Célunk: Hogy gyermekeinkben alakuljon ki környezetük iránt pozitív érzelmi kötődés, sajátítsák el a környezetvédelem alapjait, legyenek képesek az óvodán belüli, majd az óvodán kívüli világukban az értékek megőrzésére.

Feladataink:

- A fenntartható fejlődés érdekében minden alkalmat és lehetőséget felhasználva a környezettudatos magatartás formálása és alapozása.
- Természetközeli életszemléletre a környezet megismerésére, tiszteletére, megóvására nevelés.
- A természetsarok, a kiskert, virágoskert gondozásával a környezetért végzett munka hasznosságának, szépségének megéreztetése.
- Zöld óvoda szellemiségének továbbvitele, gazdagítása, átadása.
- A szülők természetvédő magatartásának formálására.

Eredményességi mutatók:

- Alakul a gyermekekben a természethez és a környezethez való pozitív viszony, önmagukat a természet részeként kezelik.
- Ismernek néhány környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmat, és a fogalmakhoz kapcsolódó tevékenységeket.
- Tudják, hogy az egészséges, tiszta környezetben az élet minősége javul, míg a szennyezett rontja azt. Az ok-okozati összefüggést meglátják.
- Kialakulnak az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások alapjai.
- Képesek a jelenségek egyes részleteinek észrevételére, kialakulóban globális szemléletük.
- Ismerik a helyi hagyományokat, népszokásokat, a családi és tárgyi kultúra értékeit. Tisztelik, szeretik és védik is ezeket az értékeket.

14.6.2. Madárvédelemre nevelés

Intézményeinkben a külső világ tevékeny megismerésének szerves része a madárvédelemre nevelés. Munkánk elismeréseként a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesülettől 2 intézményünk már elnyerte a „Madárbarát óvoda” megtisztelő címet. Folyamatos madárvédelmi munkával igyekszünk a továbbiakban is megfelelni az elnyert címnek.

Madárbarát tevékenységünk célja: A gyermekek és szülők környezettudatos magatartásának alakítása, környezetvédelemre, madárvédelemre nevelés a fenntartható fejlődés megalapozása.

Feladataink:

- A közvetlen környezetünkben élő költöző és állandó madarak megismertetése.
- Madárbarát szemlélet kialakítása.
- Folyamatos madármegfigyelések során a szűkebb és tágabb környezet megszerettetése.
- Ciklusonként ismétlődő madárvédelmi munkák elsajátíttatása.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek megismerik, megszeretik a környezetükben élő madarakat.
- Elsajátítják az egyes évszakokhoz kapcsolódó madárvédelmi munkákat, gondozó tevékenységeket.
- Alkotásaikban, dalaikban, meséikben, versikéikben, mindennapi tevékenységeikben visszatükröződik a madárvédelmi szemlélet, a madarak szeretete.

Külső világ tevékeny megismerése – matematikai tapasztalatszerzés

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. A külső világ tevékeny megismerésével egyidőben lehetőség van a környező valóság formáival és mennyiségi viszonyaival kapcsolatos tapasztalatszerzésre, a matematikai megismerő és problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére is.

Legfőbb matematikai tartalmak:

- Halmazok, halmazok képzése, halmazok összehasonlítása tulajdonságaik szerint, halmazok szétválogatása, bontása részhalmazokra, halmazok elemeinek sorba rendezése, halmazok összemérése becsléssel, párosítással, másolással.
- Mennyiségek összemérése: kiterjedések – magasság – hosszúság – szélesség – vastagság – terület – tömeg – űrtartalom szerint.
- Mennyiségek létrehozása: kiegészítés, bontás, sorba rendezés.
- Kiszámok felismerése, összkép alapján – mennyiség - kiterjedés összefüggése.
- Tájékozódás térben és síkban – építés, tükröjték, geometria.

Célunk: A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek szereztesén keresztül matematikai készségek alapozása.

Feladataink:

- A gyermeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyainak, formáinak természetes napi szituációkban való megfigyeltetése.
- A megismerő képességek fejlesztése: érzékelés, észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás és problémamegoldás.
- Matematikai összefüggések megláttatása, ítélőképesség fejlesztése.
- Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása, szétválogatása, sorba rendezése.
- Számfogalom megalapozása, mennyiségek összemérése.
- Tapasztalatszerzés biztosítása a geometria körében: síkban és térben.
- A mindennapi élethelyzetekben, problémahelyzetekben, a szabály- és társasjátékokban, művészeti tevékenységekben rejlő matematikai játéklehetőségek kihasználása.

Eredményességi mutatók:

- Képes mennyiségek, halmazok összehasonlítására, összehasonlításaik verbális megfogalmazására (több, kevesebb, ugyanannyi; hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú vagy rövid, magasabb, alacsonyabb; ugyanolyan magas vagy alacsony; szélesebb, keskenyebb; ugyanolyan széles vagy keskeny).
- Számfogalma a 10-es számkörben alakulóban van.

- Megkülönbözteti a tő- és sorszámneveket.
- Logikus gondolkodása életkorának megfelel, problémamegoldó készsége jó.
- Ismeri az irányokat, és helyesen értelmezi feladatvégzése során: jobbra-balra, előre-hátra, lent-fent, stb.
- Helyesen használja a névutókat.
- Felismeri a sorba rendezés logikáját, azt képes jól folytatni, legalább 3 elemszámmal.
- Az alapvető téri és síkbeli formákat felismeri, azonosítja.
- Képes a rész és az egész viszonyának megfigyelésére, tud részekből egészet kirakni.
- Van tapasztalata a tükörképről, szimmetriáról.
- Kifejlődtek az iskolai beváláshoz szükséges matematikai kompetenciái.

A külső világ tevékeny megismerésének eszközei:

- Az intézmény és a település közvetlen környezete.
- Séták, kirándulások a közeli erdőbe, a szőlőhegyre, a halastóhoz, a közeli rétre.
- Intézmények látogatása: iskola, orvosi rendelő, posta, bolt, piac.
- Háziállatok természetes környezetükben: baromfiudvar, istálló látogatása.
- Infokommunikációs, audiovizuális eszközök, internet elérés.
- Tablók, képek, képeskönyvek, mesekönyvek.
- MINIMAT készlet, dominók, kártyák, dobókocka, gyöngyök, pálcikák, korongok.
- Termékek, különböző természetes anyagok.
- A pedagógusok által készített munkalapok, eszközök, feladatlapok, matematikai társasjátékok.

14.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka célra irányuló, többnyire külső irányítással folyó, a közösség érdekében végzett tevékenység. Az óvodai nevelés keretrendszerében bármely tevékenység végzése közben alkalom nyílik munkavégzésre. A munka a személyiségfejlesztés, a tapasztalatszerzés egy másfajta lehetősége. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógusok segítségével, majd később szívesen vállalnak és végeznek munkát társaikért, a közösség érdekeiért is. Intézményeinken a munka jellegű tevékenységnek alapfeltétele az önkéntesség, hiszen így alakulhat ki a munkavégzéshez kapcsolódó pozitív beállítottság.

Munkajellegű tevékenységeink:

Önkiszolgáló munka:

Az önkiszolgáló munka következetes alkalmazása gyermekek egyre nagyobb fokú önállósodását eredményezi saját szükségleteik kielégítésében.

- Étkezésekhez megterítenek, leszedik az asztalt.
- Öltözködnél ruhájukat önállóan előveszik, kiválasztják, esztétikusan összehajtvá elrakják. Megtanulják testápolási eszközeik használatát és rendben tartását.

Naposi munka:

A naposi munka közösségi megbízatás, olyan önként vállalt tevékenység, mely feladattudatot feltételez. A naposok általános feladatai az étkezések körüli teendők elvégzése, valamint tagintézményi szinten kiosztásra kerülő egyéb megbízatások.

Mindennapi étellel kapcsolatos munkák:

Az óvodai élet tevékenységrendszeréhez kapcsolódnak, eseti jellegűek és több képességszintre tervezhetőek.

- Teremrendezés, festés, gyurmázás, mozgás helyének kialakítása,
- Eszközök előkészítése, elrakása, a rend helyreállítása,
- Játékpolicok, kuckók rendben tartása,
- Egyéni megbízatások teljesítése.

Az egyes évszakok kapcsolódó munkák:

Az évszakok és a természet körforgása más-más gyermeki munkára adnak lehetőséget a szabadban.

- Ősszel a lehullott levelek összegyűjtése,
- Télen hó letakarítás a járdáról,
- Tavasszal játszóudvar takarítása, kerti munka,
- Nyáron növénygondozás, játszóeszközök rendben tartása, takarítás,
- Virágoskert, növénykert ápolása,
- Madárvédelmi feladatok.

Célunk: A játékkal megegyező sajátosságokra építve, fokozatosan, az egyéni sajátosságok figyelembevételével formáljuk a gyermek önkéntességén alapuló önmagáért és a közösségért végzett tevékenységét.

Feladataink:

- Valamennyi korcsoport részére életkoruknak megfelelő munkatevékenység és a munkához szükséges feltételrendszer biztosítása.
- A folyamatok során a gyermekek konkrét, reális, képességeikhez mért fejlesztő értékelése.
- A munkatevékenységek játékos jellegének biztosítása.
- Munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok (kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakítása.
- A gyermek saját személyével kapcsolatos munkakészségeinek alapozása.
- A közösség érdekében végzett munka szépségének, hasznosságának megéreztetése.
- A gyermeki munkafolyamatok önkéntességének biztosítása.
- Munkabalesetek megelőzése.
- A munkajellegű tevékenységek végzése során a takarékosági szemlélet továbbadása.
- Munkamegosztásra, saját és mások elismerésére nevelés.

Eredményességi mutatók:

- A gyermekek a rájuk bízott, vagy vállalt feladataikat igyekeznek önállóan elvégezni.
- Ismerik a jól elvégzett munka örömet (sikerélmény).
- A saját és mások munkájának eredményét megbecsülik.
- Igényesek saját maguk, és környezetük rendjével kapcsolatosan.

- Szívesen segítenek társaiknak és a felnőtteknek egyaránt.
- Megtanulják a szerszámok és eszközök használatát.
- A munkajellegű tevékenységek által: képesek egymás között a munkamegosztásra, az önálló döntésre, fejlődik kitartásuk, felelősségérzetük, segítőkészségük.

A munka jellegű tevékenységek eszközei:

Önkiszolgáló tevékenységek eszközei, kéztörlők, papírzsebkendő, folyékony szappan, tornafelszerelés, udvari ruházat, fogmosó felszerelés, kert alakítás, csoportszobai élősarok gondozás eszközei, gyermekeszközei, kis gereblyék, öntözőkannák, madárvédelemre nevelés eszközei, rendrakás, teremrendezés eszközei, kosarak, rekeszek.

14.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy a gyermekek erőltetés nélkül, spontán vagy irányított módon ismerkedhessenek az őket körülvevő világ tárgyival, jelenségeivel, az összefüggésekkel és következményekkel, tehát tanuljanak. Óvodában a tanulás folyamatos, nagyobb részben utánzásos, spontán tevékenység, mely nem szűkül le az ismeretszerzésre, a gyermekek által folytatott valamennyi tevékenységi formán keresztül megvalósul. A spontán tanulás, ismeretszerzés önkéntelen, bármikor, bárhol kialakulhat, elég hozzá egy tárgy, egy eszköz, személy, mely a gyermeket meglévő tapasztalatai felidézésére, újak megélésére készíti. A spontán lehetőség tudatos kiaknázása ideális alkalmat nyújt az egyéni vagy mikrocsoportos fejlesztésre. A szervezett tanulás, ismeretszerzés és alkalmazás alatt azokat a kötetlen és kötött foglalkozásokat értjük, melyeket az óvodapedagógusok napi rendszerességgel tudatosan terveznek és szerveznek, irányítanak. A világ megismerésének folyamatában mindkét formát azonos fontosságúnak tartjuk, s a nevelőmunkánkban azonos súllyal érvényesítjük. A tanulás lehetséges formáit, módszereit az óvoda nevelési céljai, a gyermekek életkori sajátosságai, képességstruktúrájuk és az óvodapedagógusok módszertani szabadsága határozzák meg.

A tanulás lehetséges formái az óvodáinkban:

- utánzásos minta és modellkövetés,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

A tevékenységbe integrált tanulás munkaformái:

- Egyéni
- Mikrocsoportos
- Csoportos

A tevékenységbe integrált tanulás szervezeti keretei:

- Kötött
- Kötetlen

Célunk: A gyermek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára alapozva, a környezetben tapasztaltakra építve képességeik fejlesztése, tapasztalataik bővítése, rendezése, ezáltal egész személyiségfejlődésének támogatása.

Feladataink:

- Pszichikus funkciók fejlesztése (érezékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás), s az ehhez kapcsolódó tevékenységek biztosítása.
- Olyan tanulási helyzetek teremtése, ahol cselekvő aktivitásra, közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatok szerzésére van lehetőségük, ezáltal alakul énképük és világvilágképük, s ahol megismerhetik a felfedezés, a kutakodás örömeit.
- A gyermekek képességeinek, fejlettségének alapos megismerése után, differenciált fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése.
- A gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- A képszerű és szemléletes gondolkodás kialakítása, mely által készen állnak az iskolai tanulás megkezdésére.
- A tevékenységekben megvalósuló tanulás során személyre szabott pozitív értékeléssel a tanulás segítése, a gyermeki személyiség kibontakoztatása érdekében.

Eredményességi mutatók:

- A gyermek önállóan tud konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni.
- Kialakult a korának megfelelő feladattudata, reális énképe, figyelemkoncentrációja.
- Cselekvésekben ágyazva szerzi ismereteit.
- Önálló megfigyeléseket, kutatásokat végez, problémahelyzetek megoldására törekszik. Felfedez konkrét összefüggéseket, ok-okozati viszonyokat.
- Több megoldásra törekszik, kreatív.
- Gondolatait képes érthetően szavakba, mondatokba formálni, érdeklődő, bátran kérdez.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését.
- Képes fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttel, gyermektársaival.
- Kialakul az iskolakezdéshez szükséges testi, lelki, szociális érettség.

15. INKLUZÍV NEVELÉS

Az inklúzió pedagógiai szempontból az integráció magasabb fokaként értelmezhető. Az inkluzív pedagógia az ép és fogyatékos gyermekek nevelési eszményeinek egyenértékűként való elfogadása. Az inklúzió nem csupán az akadályozott és ép gyermekek együttnevelését, hanem az adott közösségbe történő teljes befogadást, optimális fejlesztését jelenti. A speciális bánásmódot igénylő gyermekekkel való törődés kulcsa nem az alkalmazott eszközök, módszerek milyenségében rejlik, sokkal inkább a személyes törődés, figyelem szintjében és mikéntjében. A speciális bánásmód olyan légkör megteremtése, melyben a problémák, krízisek feltérképezhetők, vállalhatók, megfogalmazhatók, átélhetők, s így feldolgozhatók. E légkör jellemzői: a gyermek megismerésének igénye, az elfogadás, türelem, bizalom, törődés, felelősség, együttműködés, egy szóval a szeretet.

Az inkluzív nevelésre vonatkozó általános alapelveink:

- Speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztési igényeit,
- Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdésében,
- Az óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.
- A sajátos nevelési igényű gyermek esetében is az általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk.
- Kiemelt célunk elősegíteni a gyermek alkalmazkodó készségének, akaraterejének önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket.
- Amennyiben a személyi feltételeink hiányosak, utazó gyógypedagógiai szolgáltatást igénylünk az arra kijelölt intézménytől.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük – így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedési formák és tevékenységek tanítása – fejlesztésére, amit sérült társaikkal való együttélés nyújt.
- Az elfogadás szemléletét úgy alakítjuk, hogy tartózkodunk mindazon viselkedésminták adásától, amely a sérült gyermekek különbözőségét hangsúlyozza.
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és személyiségi jogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

Az együttnevelés során biztosítjuk:

- előítélet mentesség az ép gyermekek, szülei és a kollektíva részéről,
- toleráló magatartást, gyermekek szocializációjának támogatását,
- segítőkészséget, alkalmazkodó képességet,
- a különbözőség elfogadását és az együttérzést,
- tehetség kibontakoztatásának lehetőségét.

15.1. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek
 - sajátos nevelési igényű gyermek
 - beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
 - kiemelten tehetséges gyermek
- Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

15.1.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek

A fenntartó által meghatározott és az óvoda alapító okiratában foglaltak szerint az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, fejlesztését vállaljuk fel:

Mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésének feltételei

- környezeti és tárgyi feltételek
- befogadó nyilatkozat
- szakirányú végzettségű gyógypedagógus
- pedagógiai, szakmai felkészültség
- intézményi szintű és személyes elkötelezettség
- gyermekcentrikus dajkák.

Célunk: Az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával, intézményünk biztonságot nyújtó, természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől.

Valljuk: Hogy inklúziós céljainkat, a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését, eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, különbözőségét elfogadó környezet biztosításával lehet csak megvalósítani.

Hiszünk: Az akadályozott gyermekek fejleszthetőségében és az együttnevelés gyakorlati megvalósíthatóságában és a különböző felekre gyakorolt pozitív szociális hatásában.

Feladataink:

- Felismerni a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén a területileg illetékes szakszolgálat segítségét kérni.
- Elősegíteni a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását az életkori, egyéni sajátosságok és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A különbözőséget elfogadó, befogadó környezet megteremtése, a sikeres beilleszkedés elősegítése.
- A fejlesztés tervezése és gyakorlata a gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira, illetve a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatára építve.
- A hiányos vagy sérült funkciók serkentése az ép funkciók bevonásával.
- Segítségnyújtás a gyermek alkalmazkodó képességének, együttműködési készségének, akaraterejének önállóságra törekvéseinek terén.

Eredményességi mutatók:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek jól érzik magukat az óvodában.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, társaik elfogadják másságukat.
- Örömmel vesznek részt a speciális foglalkozásokon.
- Bemeneti állapotukhoz viszonyítva kimutatható fejlődést érnek el.

15.1.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek

A Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleménye alapján a különleges bánásmódot igénylők csoportjába tartoznak azok a kisgyermek, akik az életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alulteljesítenek, társas kapcsolataik, beilleszkedésük során problémákkal küzdenek, tanulási, magatartásszabályozási nehézségeik vannak vagy személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd,

fejlesztő foglalkoztatásra jogosult. A fejlesztő foglalkoztatás a nevelési tanácsadás, az óvodai nevelés keretében valósul meg.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztésének feltételei

- környezeti és tárgyi feltételek,
- szakirányú végzettségű fejlesztőpedagógus,
- pedagógiai, szakmai felkészültség,
- intézményi szintű és személyes elkötelezettség,
- gyermekcentrikus dajkák.

Célunk: A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek életkorukhoz és önmagukhoz mért fejlesztése, beilleszkedésük megkönnyítése, tanulási képességek megalapozása, javítása, részképesség-zavarok kialakulásának megelőzése, korrekciója.

Feladataink:

- Társas kapcsolataik kialakításának, magatartásszabályozási hiányosságainak csökkentése.
- A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével, a gyermekek közösségbe történő integrálása.
- A gyermekek teljesítményének, magatartásának az átlag felé történő közelítése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekkel végzett munkára vonatkozó eljárásrend

- Fokozott figyelmet fordítunk az újonnan felvett gyermekek esetleges problémáinak feltárására, a pedagógiai szakszolgálat, majd a szakértői és rehabilitációs bizottság bevonásával közreműködünk a sajátos nevelési igény mielőbbi megállapításában.
- Tájékoztatjuk a szülőket, hogy integrált nevelésben, abban az esetben vehet részt a gyermekük, ha optimális fejlődését ez a forma biztosítja leginkább, ezt a szakvélemény megállapítja.
- A gyermek csoportba való beosztásakor tartózkodunk a SNI gyermekek elkülönítésétől.
- Az egy csoportban elhelyezett gyermekek irányszáma 1-2 fő.
- Abban az esetben, ha az integrált nevelésre javasolt gyermek a feltételek biztosítása után sem fejlődik megfelelően, illetve adaptációs készségei nem teszik lehetővé a többi gyermekkel való együttnevelést, ismételt szakértői vizsgálatot kérünk.

Eredményességi mutatók:

- Az inklúziót támogató, másságot elfogadó gyermekközösség kialakulása.
- A BTMN küzdő gyermekek képességeikhez mérten beilleszkednek a közösségbe.
- Elfogadják, és önmagukhoz mérten alkalmazkodnak a közösség szokás- és szabály rendszeréhez.
- Magatartásuk az átlag felé közelít.
- A lehetőségekhez mérten mihamarabb elérik az iskolai alkalmasság szintjét.

15.1.3. Kiemelten tehetséges gyermek

„Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános, vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.”⁴

Valljuk: Hogy óvodáskorban csak tehetségigéretekről, gyanúról, csírákról, lehetőségekről beszélünk. Azonosításuk és fejlesztésük, képességeik és személyiségük megismerése, egyéni bánásmód alkalmazása által lehetséges.

Célunk: Az óvodai tevékenységrendszerbe ágyazottan a gyermeki irányultságok támogatása, inspiráló környezettel lehetőségeik folyamatos bővítése, egyéni képességeik kibontakoztatása és a komplex személyiségfejlesztés.

Feladataink:

- Megfelelő környezeti feltételek, a fejlődés lehetőségeinek megteremtése, derűs, nyugodt inkluzív óvodai légkör, differenciált tevékenységrendszer biztosítása.
- Speciális szükségletek kielégítése, biztatás, támogatás.
- Intellektusuk és kreativitásuk ösztönzése, különbözőségek elfogadása.
- A tehetség és megjelenési formájának felismerése.
- A szülők támogatása a gyermek érdeklődésének kielégítésében.
- Pozitív értékeléssel sikerélmény biztosítása, alkotókedv fenntartása.

Eredményességi mutatók:

- A gyermek igényli képességeinek fejlesztését, belső motivációja tartóssá válik.
- Megtalálja a kiemelkedő képességének megfelelő tevékenységet.
- Képes önálló, kreatív produktumok létrehozására.

15.1.4. Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll: - a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek: az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi három körülmény közül – alacsony iskolai végzettség, alacsony foglalkoztatottság, elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmeny – legalább kettő fennáll.

Valljuk: Hogy a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének alapfeltétele megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Hisszük azonban, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások szakszerű, a kisgyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve sikeresen ellensúlyozhatóak.

Célunk: A családi nevelést kiegészítve, annak hiányosságait kompenzálva a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedésének segítése, óvodához való érzelmi kötődésük megalapozása, társas kapcsolataik pozitív irányú alakítása, szociális, mozgásos, kognitív kompetenciáik fejlesztése.

⁴ A nemzeti köznevelésről szóló (2011.CXC.) törvény 4. § (14.)

Feladataink:

- A halmozottan hátrányos helyzetből fakadó hiányosságok feltérképezése, kompenzálása.
- Szociális háló segítségének igénybevétele, anyagi támogatás lehetőségeinek felkutatása.
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadására nevelés.
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása, a mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása.
- A szülőkkel együttműködésre készítő kapcsolattartás erősítése.

Eredményességi mutatók:

- A hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkednek, és biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségekben.
- A szülők tapasztalják a befogadó, támogató, fejlesztő környezet kedvező hatását, az óvodapedagógusokhoz, óvodához való pozitív viszonyuk kialakul.
- A gyermekek megismerik az együttműködés formáit, a közösség részesévé válnak.
- Képességeikhez mért fejlődésük egyenletes ütemben halad.

15.2. Differenciáló pedagógia

A tanulásszervezés tekintetében a differenciálás egyrészt pedagógiai szemlélet, másrészt pedagógia gyakorlat. Szemléletként a pedagógus érzékenységét fejezi ki a tanulói különbségek felé, gyakorlatként a különbségekhez való illeszkedést (adaptálást) próbálja megvalósítani.”⁵

A differenciálás átszövi az óvoda egész napos életrendjét, minden mozzanatához kapcsolódik, elősegíti és biztosítja a gyermek jó közérzetét. A differenciált pedagógiai munka célja eljuttatni a gyermekeket az egyéni képességek szerint elérhető ismeretelsajátítási szintre.

Valljuk: Hogy a pedagógus elfogadó, türelmes, nyugodt, érzelmi támaszt biztosító habitusa a nevelési folyamat elengedhetetlen része. Fontos a derű, a vidámság, a felszabadultság, mely a jó közérzet egyik biztosítója.

A differenciálás területei, a pedagógusok differenciálási lehetőségei:

- A tervezés során felállított célrendszerben,
- Az ismeretelsajátítás tartalmában, mennyiségében, mélységében, részletezettségében, minőségében,
- A tartalmi részek egymásra építettségében, kapcsolataiban,
- A gyermeki érdeklődés irányultságában,
- A gyermek igényeihez, tapasztalataihoz igazodás módjában,
- A munkaformák igazítása a gyermeki igényekhez,
- A szervezés, irányítás módjában,
- Az egyénre fordított idő mennyiségében, minőségében,
- A nevelés stílusában,
- A pedagógus szerep érvényesítésében,
- A válaszadás, segítségadás módjában,
- A munkavégzés ütemében, tempójában, önállóság fokában.

5

http://www.jgyph.hu/mentorhalo/tananyag/A_tanulasban_akadalyozottak/91_bevezets_a_differenciils_fogalmba.html

Feladataink:

- A célok individualizálása – minden gyermek számára más, neki megfelelő cél megjelölése.
- Az ismeretszerzési folyamatot az egyes gyermek egyéni szükségleteihez igazítása.
- A gyermek érzelmi – belső motivációjára építve képességeik komplex kibontakoztatása.
- Kapcsolódás a gyermek a spontán tevékenységeihez.
- A gyermek megismerése a játékban, erre alapozva egyénre szabott tervezés, fejlesztési terv készítése, egyeztetés a fejlesztést segítő külső szakemberekkel.
- Az egyéni adottságokhoz alkalmazkodó bánásmód érvényesítése.
- Folyamatos, rugalmas napirend biztosítása, az egyéni különbségek természetesként való azonosítása.

15.3. Habilitációs, rehabilitációs tevékenység támogatása

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység olyan team munkában kialakított és szervezett nevelési folyamat, mely az egyes gyermekek igényeitől függő eljárások, időkeret, eszközök, módszerek, terápia alkalmazását teszi szükségessé.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység tartalmát befolyásoló tényezők:

- A sajátos nevelési igény típusa, súlyossága.
- A sajátos nevelési igény kialakulásának, diagnosztizálásának és speciális ellátás megkezdésének ideje.
- Korai fejlesztésben és gondozásban részesült gyermek esetében a korai időszak fejlődésmenete.
- A gyermek
 - életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
 - képességei, kialakult készségei,
 - kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
 - családi háttere.

Mindezek alapján a fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt. A habilitációt, rehabilitációt igénylő gyermekek esetében a nevelési programot egyéni fejlesztési terv egészíti ki.

Habilitációs, rehabilitációs tevékenységek támogatása:

- Kiemelt figyelmet fordítunk a speciálisan képzett szakemberekkel való összehangolt, folyamatos pedagógiai munkára.
- Óvodai nevelési programunk elkészítésekor, valamint a napi munkánk során figyelembe vesszük a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.
- A sajátos nevelési igényű gyermeknél általános nevelési célkitűzéseinek differenciált megvalósítására törekszünk.
- Törekszünk az együttneveléshez szükséges pedagógiai, pszichológiai képességek, kompetenciák folyamatos fejlesztésére (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség), individuális módszerek és technikák alkalmazására.

- A mindennapi tevékenységeinkbe beépítjük a diagnózisban szereplő javaslatokat.
- Együttműködünk a különböző szakemberekkel.
- A habilitáció részben a többi gyermekkel végzett munka során, differenciált bánásmóddal és eszközökkel, részben egyéni vagy kiscsoportos formában valósul meg.

16. AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELEM, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az óvoda a gyermekvédelem egyik legfontosabb „észlelő - és jelző” intézménye. A gyermekvédelem védő-óvó funkciója minden óvodás korú gyermekre – életkorukból fakadóan, kiszolgáltatottságuk miatt – kiterjed. Gyermekvédelmi felelős a székhelyóvodában van, a tagóvodákban a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat a tagintézményvezetők látják el. Munkájuk összehangolása a gyermekek mindenek felett álló érdekeit szem előtt tartva az intézményvezető feladata.

Célunk: A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett helyzetű gyermekek kiszűrése, az ok-okozati összefüggések feltárása, szociális háló kiterjesztése.

Feladataink:

- Kölcsönös bizalomra épülő kapcsolat kiépítése és folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel.
- Tapintatos – a gyermeket veszélyeztető helyzetekben viszont határozott – véleménynyilvánítás, jelzés a hatósági feladatot ellátó szervezeteknek, esetenként pedagógiai vélemény készítése.
- A gyermekek szociokulturális helyzetének feltérképezése, folyamatos figyelemmel kísérése. Szükség esetén konkrét segítségkérés (önkormányzat, karitatív szervezetek), segítségadás (színházbérlet, kirándulás költségeinek átvállalása).
- A problémás, hátrányos helyzetű gyermekek rendszeres óvodába járásának fokozott ösztönzése, elvárása, igazolatlan hiányzások elkerülése, jelzése az illetékes hatóságok felé.
- A gyermekeket megillető jogok érvényesülésének biztosítása óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedések foganatosítása.
- Folyamatosan, élő kapcsolat az óvónők – családgondozó között (a jelzőrendszer működtetése) – kiemelt figyelemmel a gyermekek testi-lelki bántalmazására vagy elhanyagolására.
- 2018. szeptember 1. napjától a GYVT 40. §-a értelmében együttműködés a kihelyezett szociális segítő munkatárssal.
- Szükség esetén kapcsolatfelvétel orvossal, védőnővel, pedagógiai szakszolgálattal, szakvélemény kérés.
- Az egészséges életmódra nevelés kiemelten hangsúlyos kezelése.
- A gyermek testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi, szociális kompetenciafejlődésének elősegítésével a felzárkóztatás, esélyegyenlőség biztosítása.
- A szülők tájékoztatása a szociális juttatások lehetőségeiről, szükség esetén segítséget nyújtunk a dokumentumok kitöltéséhez.

16.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenység

Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van. Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a szakmai együttműködésbe vetett bizalom.

Célunk: A szociális hátrányok csökkentése, ellensúlyozása, korrekciója egyéni differenciált bánásmóddal, egyenlő esélyek megteremtésével, egyéni fejlesztéssel.

Tevékenységeink:

- Tudatos, tervszerű egészségnevelési tevékenység,
- Mozgástevékenységek, mozgáslehetőségek rendszeres, folyamatos biztosítása,
- Szocializációs folyamatok támogatása,
- Szükség szerinti differenciált képességfejlesztés,
- Felzárkóztatás, tehetségek felismerése, tehetséggondozás.

Szülőknek ajánlott segítség:

- Családi nevelés támogatása, gyermekek fejlődésének fokozott nyomonkövetése, fogadó órák, megbeszélések, szükség esetén családlátogatás alkalmával a szülő tájékoztatása.
- Folyamatos, rendszeres tájékoztatás a család működését segítő szolgáltatásokról.
- Közös programok szervezése, partneri kapcsolat támogatása.

Eredményességi mutatók:

- Minden szociálisan hátrányos helyzetű gyermek felkutatása megtörténik, és a családjuk megfelelő támogatást kap.
- Sikerül a családok felé a bizalmi viszony kiépítése, elfogadják javaslatainkat, segítségünket.
- A gyermekek fejlesztésével, a családok támogatásával a szociális hátrányok enyhülnek.

17. AZ ELLENŐRZÉS, AZ ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

17.1. A nevelőmunka feltételeinek vizsgálata

A személyi és infrastrukturális feltételek ellenőrzése, biztosítása az intézményvezető feladata. Az alapvető tárgyi feltételeket a fenntartó biztosítja. Azok meglétének kiemelt ellenőrzése évente két alkalommal történik. A vizsgálat elvégzése a székhelyintézményben az intézményvezető, a tagintézményekben a tagintézményvezetők kompetenciája.

Július-augusztus hónapban: Az új nevelési év kezdetére a tárgyi feltételek megteremtése (karbantartás, nagytakarítás, az eszközök pótlása, dekoráció felújítása).

Tavaszi elején: Az udvari játékok és mozgás feltételeinek felülvizsgálata, megteremtése.

Az ellenőrzés kiterjed a Kötelező Eszközjegyzékben szereplő tárgyi eszközökre és az elhasználódás miatt cserére szoruló eszközökre, illetve a fogyóeszköznek minősített eszközökre, anyagokra egyaránt.

17.2. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az intézmények pedagógiai munka minőségének ellenőrzéséért az intézményvezető és a tagintézményvezetők felelősek. Az ellenőrzéssel szemben támasztott követelmény az objektivitás, a tényszerűség, melyet más tényekkel összefüggésben, mindig a konkrét helyzet figyelembevételével vizsgálunk. Az ellenőrzés tervszerű, folyamatos és következetes. Demokratizmusa összefügg a nyílt, őszinte légkörrel, az önálló munka a módszertani szabadság tiszteletben tartásával.

Célunk: Az intézményekben folyó pedagógiai gyakorlat segítése, fejlesztése, annak feltárása, hogy a helyi óvodai nevelésben, pedagógiai programunkban kitűzött céljaink milyen mértékben valósulnak meg.

Területei:

- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése,
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése,
- dokumentumok ellenőrzése, elemzése,
- a pedagógiai program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése.

Az intézményi célok és feladatok megvalósulásának ellenőrzése, értékelése ellenőrzési terv alapján valósul meg. Az intézmény ellenőrzési terve egy nevelési évre szól, meghatározza az ellenőrizni, értékelni kívánt területeket, személyeket, az ellenőrzés idejét, módját és módszerét. Az ellenőrzésről feljegyzés készül, mely tartalmazza az ellenőrzés célját és módszereit, az ellenőrzés megállapításait, következtetéseit és a megfogalmazott javaslatokat.

Ellenőrzés fajtái:

- előzetes - folyamatos - utólagos,
- közvetlen - közvetett,
- egyszeri - visszatérő,
- részleges - komplex,
- tervszerű – spontán,
- külső - belső - önellenőrzés.

A leggyakrabban alkalmazott módszerek:

- dokumentumelemzés,
- csoportlátogatás (tájékoztató - tematikus - visszatérő),
- megfigyelés,
- beszámoltatás, jelentéstétel,
- beszélgetés, kikérdezés,
- kérdőíves módszer,
- teljesítménymérés.

Az ellenőrzés szempontjai:

- Az óvoda óvó-védő, szociális és személyiségfejlesztő funkciójának érvényesülése.
- A gyermeki jogok érvényesülése és a szükségletek kielégítése.
- Az óvodai nevelés feladatainak megvalósítása, ezen belül az egészséges életmódra nevelés, az érzelmi nevelés, az értelmi fejlesztés megvalósulása, a szocializáció biztosítása.
- Az óvodai csoport életének megszervezése, a napirend, heti rend, a szokások, hagyomány ápolása.
- A tevékenységformák sokféle biztosítása, tervezése, szervezése, és megvalósítása.
- A gyermekek képességeihez igazított fejlesztés megvalósítása.

17.3. Partneri elégedettségmérés

Külső mérési, értékelési rendszerünk partnereink óvodáinkkal kapcsolatos elégedettségének feltérképezését szolgálja. A partnerek véleményének megismerése segíti munkánkat, hiszen a velük való kapcsolattartás az együttnevelés alapvető tényezője. Minden mérést azért végzünk, hogy elegendő információnk legyen intézményünk kulcsfontosságú folyamatairól, tevékenységeiről, ezáltal fejlesztéseink a leghatékonyabban szolgálják partnereink elégedettségének és intézményünk hatékonyságának folyamatos növekedését. Méréseinket tagintézményi szinten bonyolítjuk, tagintézményvezetőink rendelkeznek a megkérdezett szülők, partnerek köréről és számáról, százalékos arányáról.

Célunk: intézményeink működésének különböző területeivel való elégedettség mértékének megállapítása, partnereink igényeinek feltérképezése. Az elégedettség kimutatásával további célunk a pozitív megerősítés, a hiányosságok feltárásával pedig a változások irányának, területeinek meghatározása.

Intézményeink működésére, pedagógiai munkájára vonatkozó elégedettség mérés kérdőíves módszerrel valósul meg.

Kérdőívek és célcsoportok:

- Szülői elégedettség vizsgálata
- Pedagógus önértékelő kérdőív
- Alkalmazotti közösségi klímateszt
- Fenntartói elégedettség vizsgálat
- Első osztályos tanítók elégedettség vizsgálata
- Logopédus elégedettség vizsgálata
- Gyógypedagógus elégedettség vizsgálata.

A vizsgálat elemzésével nyert információkat felhasználjuk:

- Intézményünk stratégiai tervezéséhez
- A pedagógiai program felülvizsgálatához, módosításához
- A partnerkapcsolatok irányításához
- Az éves munkaterv készítéséhez.

Partneri elégedettségmérés ütemezése			
Partner	Mérés módja	Célcsoport	Gyakoriság
Szülők	Kérdőív	Szülők	2 évente
Óvodapedagógusok	Kérdőív	Óvodapedagógusok	Aktualitás szerint
Alkalmazottak	Kérdőív	Pedagógiai munkát segítők	Aktualitás szerint
Fenntartó	Kérdőív	Polgármester	2 évente
Iskolák	Kérdőív	Első osztályos tanítók	Évente
Szakszolgálat szakemberi	Kérdőív	Logopédus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus	3 évente

Partnereink elégedettségét mérő kérdőíveink a függelékben található.

FÜGGELÉKEK

Göcsej Kapuja Óvoda

8945 Bak, Rákóczi u. 6.

Tel.: 0692/461-030; 0630/894-28-32

E-mail: bakovoda@gmail.com

1. számú függelék

SZÜLŐI KÉRDŐÍV

Karikázza be a megfelelő választ, szükség szerint tegyen szöveges kiegészítést!

1. Mielőtt gyermekét óvodába íratta, voltak-e előzetes ismeretei erről az intézményről?
 - a) igen, járt már ide gyermekem
 - b) igen, hallottam róla, ismerősökről
 - c) nem, de ez van a legközelebb
 - d) nem tudtam róla semmit

2. Milyen az óvoda légköre?
 - a) szeretetteljes, gyermek központú
 - b) elfogadó
 - c) megfelelő
 - d) nem megfelelő

3. Szeret-e gyermeke óvodába járni?
 - a) nagyon szeret
 - b) szeret
 - c) változó
 - d) nem szeret

4. Hogyan fejlődik gyermeke, mióta óvodába jár?
 - a) sokat fejlődik
 - b) jól fejlődik
 - c) alig fejlődik
 - d) nem fejlődik

5. Kap-e megfelelő információt az óvónőktől a gyermeke fejlődéséről?
 - a) elegendő információt kapok
 - b) kevés információt kapok
 - c) egyéb

6. Mennyire elégedett gyermeke dajkájának munkájával?
 - a) teljes mértékig elégedett
 - b) általában elégedett vagyok
 - c) kevésbé vagyok elégedett
 - d) nem vagyok elégedett

7. Mennyire elégedett az óvoda tárgyi felszereltségével?

- a) elégedett vagyok
- b) elfogadható
- c) hiányos
- d) nem vagyok elégedett

Javaslati ezzel kapcsolatban

.....
.....

Elvárás pontozása

- 1= nem fontos 2= kevésbé fontos 3= fontos
4= nagyon fontos 5= nélkülözhetetlen

Megvalósulás pontozása

- 1= nem gyengén 2= gyengén 3= megfelelően
4= jól 5= kiváló

Tevékenységek	Elvárás	Megvalósulás
Sokat játszasson az óvodában		
Szerezzen társas tapasztalatot		
Sokat mozogjon, tornázzon		
Készítsék fel az iskolára		
Beszédkézsége fejlődjön		
Önállósága fejlődjön		
Szervezzenek kirándulásokat		
Egészséges életmódra nevelés		
Családi programok szervezése		
Néphagyományok őrzése		
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka		
Verselés, mesélés		
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc		

8. Mik a további elvárásai az intézménnyel szemben?

.....
.....

Együttműködését köszönjük!

PEDAGÓGUS ÖNÉRTÉKELŐ KÉRDŐÍV

- 5 = teljesen egyetért
4 = többségében így van
3 = általában igaz
2 = többnyire nincs így
1 = egyáltalán nem ért egyet
0 = nincs információja

1.	Ismeri az Óvodai nevelési országos alapprogram és a pedagógiai program által támasztott nevelési, fejlesztési követelményeket.	
2.	Alapos és körültekintő a szakmai tervezése.	
3.	A nevelő-fejlesztő munkához kapcsolódó dokumentációja alapos, naprakész, az előírásoknak megfelelő.	
4.	Szívesen, örömmel nevel, fejleszt.	
5.	Határozott, szuggesztív a nevelőmunkájában és az ismeretek közvetítésében.	
6.	A nevelés, a játék, a tevékenység, projekt és foglalkozás felépítése logikus.	
7.	Színes, változatos módszereket alkalmaz.	
8.	A szemléltetése változatos.	
9.	Teljesíthető követelményeket támaszt.	
10.	Ellenőrzése, értékelése következetes.	
11.	A tehetséges gyermekeknek fejlődési lehetőségeket biztosít.	
12.	A lemaradó gyermekeket az adott fejlettségi szintről igyekszik felzárkóztatni.	
13.	Nevelőmunkája humánus.	
14.	A csoportszobában jó hangulat, biztos szokásrendszerre épülő fegyelem van.	
15.	Jó a kapcsolata a gyermekekkel.	
16.	Jó a kapcsolata a szülőkkel.	

Együttműködését köszönjük!

KÉRDŐÍV AZ ALKALMAZOTTAK RÉSZÉRE

1. Hány éve dolgozik jelenlegi munkahelyén?

.....
.....

2. Hogy érzi magát az intézményben?

.....
.....

3. Milyen a munkakapcsolat a kollégáival?

.....
.....

4. Milyen az óvodapedagógusokkal?

.....
.....

5. Megfelelőnek tartja-e a feladatmegosztást?

.....
.....

6. Kap-e megfelelő erkölcsi elismerést?

vezetőjétől	igen	nem
óvónőjétől	igen	nem
szülőktől	igen	nem

7. Időben megkapja-e a szükséges információkat?

.....
.....

8. Van-e lehetőség arra, hogy elmondja a véleményét?

.....
.....

Együttműködését köszönjük!

KÉRDŐÍV FENNTARTÓK VÉLEMÉNYÉNEK MEGISMERÉSÉHEZ

Kérjük aláhúzással jelölje a megfelelő választ!

1. Járt-e személyesen az intézményben?
 - Nem, még sohasem.
 - Nem, de készülök elmenni.
 - Igen, egyszer.
 - Igen, rendszeresen.

2. Mi a véleménye az óvoda munkájáról?
 - Nem ismerem az óvoda munkáját.
 - Hallottam, hogy jó munkát végeznek.
 - Nem tudom megítélni.
 - Elégedett vagyok az óvoda munkájával.
 - Nem vagyok elégedett az óvoda munkájával.

3. Az óvodára vonatkozóvéleményét hogyan alakítja ki?
 - Hallom az emberek véleményét.
 - Az írásos dokumentáció alapján ítélek.
 - Vannak személyes tapasztalataim.
 - Gyakran beszélgetek az óvoda vezetőjével.
 - Munkakapcsolatom van az intézménnyel.
 - Az intézmény vezetője gyakran felkeres és megbeszéljük az óvoda ügyeit.

4. Mi a véleménye az óvodában dolgozókról?
 - Kedvesek és segítőkészek.
 - Szeretik a gyerekeket.
 - Színvonalas pedagógiai munkát végeznek.
 - Jó a kapcsolatuk a szülőkkel.
 - Nem ismerem közvetlenül a munkájukat.
 - Azt hallottam, hogy nincsenek megelégedve a munkájukkal a szülők.

- Egyes dolgozókkal szemben fenntartásaim vannak.
5. Ismeri-e az óvoda pedagógiai programját, szakmai céljait?
- Nem ismerem.
 - Olvastam az óvoda pedagógiai programját.
 - A programot és a célokat az óvoda dolgozóinak szükséges ismernie.
 - Ismerem az óvoda szakmai elképzeléseit, és jónak tartom azokat.
6. Miben kellene az óvodának változnia?
- Jobban kellene építeni a fenntartó véleményére.
 - A szülők elképzeléseit kellene az óvodának követnie.
 - Az iskola elvárásainak kellene megfelelnie az óvodának.
 - Nem kellene az óvodának változnia, jó úgy, ahogy működik.
 - Az óvoda tartalmi, pedagógiai munkáját szükséges fejleszteni.
 - Az óvoda épületét, udvarát, környezetét kellene szépíteni, korszerűsíteni.
7. Mi az, amin nem szükséges változtatni?
- A szülőkkel való együttműködés formáin.
 - Az intézmény önálló pedagógiai elképzelésein.
 - A gyermekekkel való bánásmódon.
 - Az iskolára való felkészítés jelenlegi gyakorlatán.
8. Milyen elvárásai vannak az óvoda jövőjét illetően?
- Sokba kerül a fenntartónak a működtetése. A ráfordított pénzeszközök arányában nagyobb elvárást fogalmaznék meg a dolgozókkal szemben.
 - Minőségi munkavégzést várnék el.
 - Nincsenek különösebb elvárásaim, mert megfelelőnek tartom az óvoda helyzetét.
 - Szerintem az óvoda jövője hosszú távon biztosított.

Együttműködését köszönjük!

KÉRDŐÍV AZ ÓVODA-ISKOLA KÖZÖTTI ÁTMENET VIZSGÁLATÁHOZ

1. Fontosnak tartja-e, hogy az általános iskolák és az óvodák együttműködjenek a gyerekek felkészítése érdekében?
 - igen
 - nem

2. Milyen formában valósul meg az iskola és az óvoda együttműködése?
 - a) az óvodai szülői értekezleteken ismertetik meg a tanítónők a szülőkkel az iskola elvárásait
 - b) az általános iskola tanítói gyakran látogatják az óvodákat
 - c) az óvónők eljönnek az első osztályos gyermekek nyílt óráira
 - d) az óvónők a gyerekekkel meglátogatják az iskolát, és így ismerkednek a szokásokkal
 - e) problémák esetén egymás kölcsönös megkeresésével
 - f) egyéb módon

3. Milyen mértékben tartja sikeresnek a már kialakult együttműködést?

5	4	3	2
---	---	---	---

4. Elégedett-e az iskolába érkező gyermekek értelmi, neveltségi szintjével, valamint szociális érettségével?
 - igen
 - nem

5. Melyek azok a területek, ahol az óvoda a legeredményesebben elvégezte a gyermekek felkészítését az iskolai életre?

.....

.....

6. Melyek azok a területek, amelyek Ön szerint nagyobb odafigyelést kívánnak, több fejlesztést igényelnének?

.....

.....

7. Milyen új elvárásai lennének?

.....

.....

Együttműködését köszönjük!

Göcsej Kapuja Óvoda
8945 Bak, Rákóczi u. 6.
Tel.: 0692/461-030; 0630/894-28-32
E-mail: bakovoda@gmail.com

6. számú függelék

**KÉRDŐÍV SZAKSZOLGÁLATI PARTNEREINK ELÉGEDETTSÉGÉNEK
MÉRÉSÉRE**

1. Mennyire elégedett a feltételekkel munkája végzéséhez az óvodában?

.....
.....

2. Ön szerint milyen az óvoda légköre a gyermekek fejlődése szempontjából?

.....
.....

3. Milyen az óvónőkkel való együttműködés a gyermekek fejlődése érdekében?

.....
.....

4. Az Ön munkáját segítik-e a szülők a gyermekek fejlődése érdekében?

.....
.....

5. Milyen mértékben tartja sikeresnek a már kialakult együttműködést?

.....
.....

6. Hogy érzi magát az intézményben?

.....
.....

7. Mivel tudnánk még segíteni munkáját?

.....
.....

Együttműködését köszönjük!

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Göcsej Kapuja Bak Óvoda Pedagógiai Programját, a véleményezési jogot gyakorló Szülői Közösség megismerte, véleményezte és elfogadásra javasolta.

Bak, 2024.

Szülői Közösség képviselője

A Göcsej Kapuja Bak Óvoda Pedagógiai Programját, az Intézményfenntartó Társulás megismerte, ellenőrizte és elfogadta.

Bak, 2024.

PH

Farkas Tamás Attila
Göcsej Kapuja Bak Intézményfenntartó
Társulási Tanács elnöke

A Göcsej Kapuja Bak Óvoda Pedagógiai Programját, az intézmény nevelőtestülete készítette, megismerte, véleményezte és elfogadta.

Bak, 2024.

PH

Takácsné Óvári Edit
a nevelőtestület képviselője

A Göcsej Kapuja Bak Óvoda Pedagógiai Programját, az intézmény igazgatója jóváhagyta.

Bak, 2024.

PH

Kovács Kinga Katalin
igazgató